

**T.C
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**GENÇ YETİŞKİNLERİN ÇALIŞMA HAYATI
BEKLENTİSİ İLE EVLİLİK HAYATI BEKLENTİSİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

CANSEV NUR YÜKSEL

İSTANBUL, 2021

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**GENÇ YETİŞKİNLERİN ÇALIŞMA HAYATI
BEKLENTİSİ İLE EVLİLİK HAYATI BEKLENTİSİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

CANSEV NUR YÜKSEL

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Seda Gökçe Turan

İSTANBUL, 2021

BEYAN

Bu tez kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar hiçbir aşamasında etik dışı davranışımın olmadığını, projedeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, proje çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları kaynaklar listesine aldığımı, tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

İSTANBUL,2021

CANSEV NUR YÜKSEL

TEŐEKKÖR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde, sűre boyunca değerli bilgilerini paylaşan, kullandığı her kelimenin hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocamız; Dr. Öęr. Üyesi Seda Gökçe TURAN 'a, çalışmam boyunca bizden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarım ve çalışma sűresince tűm zorlukları bizimle göęűsleyen ve hayatımın her evresinde bize destek olan değerli aileme son olarak veri toplama sűrecime katkı sağlayıp anket doldurmama yardımcı olan herkese, araştırmaya katılıp desteklerini esirgemeyen değerli katılımcılara sonsuz teőekkűr ederim.

İSTANBUL,2021

CANSEV NUR YÖKSEL

Ö ET

GENÇ YETİŞKİNLERİN ÇALIŞMA HAYATI BEKLENTİSİ İLE EVLİLİK HAYATI BEKLENTİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Cansev Nur YÜKSEL

Aile Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Seda Gökçe TURAN

Mayıs 2021, 87 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, genç yetişkinlerde çalışma hayatı beklentisi ile evlilik hayatı beklentisinin incelenmesi ayrıca çalışma hayatının evliliğe etkisi, evliliğin çalışma hayatına etkisi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmaya 173'ü kadın, 110'u erkek toplam 283 genç yetişkin katılmıştır. Ölçeklerde yüzde 44,9'u 22-25 yaş arası yüzde 61,1'i kadın ve genel hatlarıyla aile yapısı çekirdek aile olan katılımcılardan oluşmaktadır. Araştırmada ölçme aracı olarak Demografik Bilgi Formu, çalışma hayatında evlilikten beklentileri hakkında fikir edinmek amacıyla Çalışma Hayatında Evlilik Beklentisi Ölçeği, evlilik beklentilerini ölçmek amacıyla da Evlilik Beklentisi Ölçeği kullanılmıştır. Tüm ölçekler Korona virüs salgını sebebi ile veriler Google Formlar üzerinden anket oluşturularak toplanmıştır. Bu araştırmada veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. 20 ifadenin yer aldığı ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değeri (iç tutarlık katsayısı) 0,695 olarak bulunmuştur. İkinci aşama ölçeğin Cronbach's Alpha değeri incelendiğinde, 19 ifadenin yer aldığı ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değeri 0,719 olarak bulunmuştur.

Analiz bulgularında; evlilik için en uygun yaş aralığı 25-28 olarak saptanmıştır. Genç yetişkinlerin evliliği arka plana attıkları anlamlı bir şekilde saptanmıştır. Öte yandan evlenmeyi düşünen yetişkinler için evliliğin çalışma üzerindeki etkisinin yüksek olduğu, evlenmeyi düşünmeyen yetişkinler için düşük olduğu üzere anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yaşadığımız dönemde tam olarak kendini bulamamış, özgürlüğümü tanımlayamamış genç yetişkinlerin önceliklerini belirledikleri görülmektedir. Bu öncelikler ise yapılan araştırmanın sonucunda çalışma hayatında belirli bir yere sahip olmak, özgür maddi durum elde etmek ve çalışma hayatında başarıya ulaşmak olarak sıralanabilir.

Anahtar kelimeler: Evlilik, çalışma hayatı, evlilik beklentisi, genç yetişkin bireyler, uyum

ABSTRACT

A STUDY ON THE INTERRALATION BETWEEN THE WORKING LIFE EXPECTATIONS AND THE MARRIED LIFE EXPACTATIONS OF YOUNG ADULTS

Cansev Nur YÜKSEL

Family Counseling Master Program

Thesis Counselor: Dr. Öğr. Üyesi Seda Gökçe TURAN

May 2021,85

The aim of this study is to examine the relationship between working life expectation and marriage life expectation on young adults and addition that examination of the effect of working life on marriage and the effect of marriage on working life. Totally 283 young adults, 173 women and 110 men, were participated in the study. On the scales, 44.9 percent of the participants are between the ages of 22 and 25, 61.1 percent are women and the family structure is a nuclear family in general terms. Demographic Information Form was used as a measurement tool, Marriage Expectation Scale in Business Life was used to get information about the expectation from marriage in working life, and The Marriage Expectation Scale was used to measure the expectation of marriage. All data have been collected by creating a questionnaire on Google Forms due to the corona virus epidemic. In this study, the data have been analyzed by the SPSS program. The Cronbach alpha value (internal coherence coefficient) obtained following the reliability analysis of the scale with 20 statements was found to be 0.695. When considering the Cronbach Alpha value of the scale of the second step, the Cronbach Alpha value was obtained as a result of the reliability analysis of the 19-item scale was found to be 0.719.

In the analysis findings, the most suitable age for marriage has been determined between the range of 25-28. For young adults, it has been determined that they are putting marriage in the background. On the other hand, it was determined that the effect of marriage on working is high for adults who intend to get married, and it is low for adults who do not intend to get married. Addition that, in the period of we live, it is seen that young adults who could not find themselves fully and could not define their own freedom have determined their priorities. These priorities can be listed as having a certain place in working life, obtaining free financial situation, and achieving success in working life as a result of the research.

Key words: Marriage, working life, marriage expectation, young adults, harmony

İÇİNDEKİLER

TABLolar	ix
1.GİRİŞ	1
1.1 VARSAYIMLAR	1
1.2 PROBLEM CÜMLEŞİ	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1 EVLİLİK KAVRAMI	2
2.2 EVLİLİK NEDENLERİ VE İŞLEVLERİ	5
2.3 EVLİLİK TUTUMLARI	8
2.4 EVLİLİK BEKLENTİLERİ	8
2.5 ÇALIŞMA HAYATI KAVRAMI	12
2.6 GENÇ YETİŞKİNLİK DÖNE İ	16
2.7 GENÇ YETİŞKİNLERİN ÇALIŞMA HAYATI BEKLENTİSİ.	18
2.8 ÇALIŞMA HAYATI EKSİKLİĞİNİN GENÇ YETİŞKİNLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	21
3. GEREÇ VE YONT M	24
3.1 ARAŞTIRMANIN YONT Mİ	25
3.2 ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	25
3.3 ÇALIŞMA GRUBU (EVREN VE ÖRNEK EM)	25
3.4 VERİLERİN TOPLANMASI	25
3.5 ARAŞTIRMADA KULLANILAN İSTATİSTİKSEL ANALİZLER	26
4.BULGULAR	28

4.1 YETİŞKİNLERİN TANITICI BULGULARI.....	28
5. ÖLÇEK GÜVENİRLİĞİ VE GEÇERLİLİĞİ.....	32
5.1 GÜVENİRLİK ANALİZİ	32
5.2 GEÇERLİLİK ANALİZİ.....	33
5.3 AÇIKLAYICI FAKTOR ANALİZİ	33
5.4 ÇALIŞMA HAYATINDA EVLİLİK BEKLENTİSİ Ö ÇEĞİ'NE (ÇHEBO) İ İŞKİN BULGULAR.....	35
5.5 EVLİLİK BEKLENTİSİ Ö ÇEĞİ'NE (EBO) İ İŞKİN BULGULAR	43
5.5.1 EVLİLİK BEKLENTİSİ Ö ÇEĞİ (EBO' GÜVENİRLİK ANALİZİ.....	43
5.5.2 EVLİLİK BEKLENTİSİ Ö ÇEĞİ (EBO' PUANLARININ DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE GÖR KARŞILAŞTIRILMASI.....	44
5.6 Ö ÇEKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ.....	47
6. TARTIŞMA	50
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	56
KAYNAKÇA	60
EKLER	83
EK A.1: Demografik Bilgi Formu	84
EK A.2: Çalışma Hayatında Evlilik Beklentisi Ö çeği	85
EK A.3: Evlilik Beklentisi Ölçeği	86

TABLÖLAR

Tablo 3.1: Yetişkinlerin demografik ve aile yapısı bulgularının özet istatistikleri	28
Tablo 3.2: Yetişkinlerin evlilik düşünce durumu bulgularının özet İstatistikleri.....	29
Tablo 3.3: Yetişkinlerin çalışma hayatı düşünce durumuna yönelik bulgular özet istatistikleri.....	30
Tablo 4.1: Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri.....	32
Tablo 4.2: KMO ve Bartlett's test sonuçları.....	34
Tablo 4.3: AFA sonucunda elde edilen ölçeğin boyutları.....	34
Tablo 4.4: ÇHEB yönelik tanımlayıcı bulgular.....	35
Tablo 4.5: ÇHEBÖ puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılması.....	36
Tablo 4.6: ÇHEBÖ puanlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....	37
Tablo 4.7: ÇHEBÖ puanlarının eğitim durumlarına göre Karşılaştırılması.....	38
Tablo 4.8: ÇHEBÖ puanlarının aile yapılarına göre karşılaştırılması.....	38
Tablo 4.9: ÇHEBÖ puanlarının evlilik düşünme durumlarına göre karşılaştırılması.....	39
Tablo 4.10: ÇHEBÖ puanlarının çalışma hayatından beklenti durumlarına göre karşılaştırılması.....	41
Tablo 4.11: ÇHEBÖ puanlarının çalışma hayatı ile ilgili düşünce durumlarına göre karşılaştırılması.....	42
Tablo 4.12: EBÖ için Cronbach's Alpha değeri	43
Tablo 4.13: EBÖ ölçeğinin tanımlayıcı istatistikleri.....	44
Tablo 4.14: ÇHEBÖ puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılması.....	44
Tablo 4.15: EBÖ puanlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....	44
Tablo 4.16: EBÖ puanlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması.....	45
Tablo 4.17: EBÖ puanlarının aile yapılarına göre karşılaştırılması.....	45
Tablo 4.18: EBÖ puanlarının evlilik düşünme durumlarına göre Karşılaştırılması.....	46
Tablo 4.19: EBÖ puanlarının çalışma hayatından beklenti durumlarına göre karşılaştırılması.....	46
Tablo 4.20: EBÖ puanlarının çalışma hayatı ile ilgili düşünce durumlarına göre karşılaştırılması.....	47
Tablo 4.21: Ölçekler ve alt boyutlar arasındaki korelasyon katsayıları	47

1.GİRİŞ

1.1 VARSAYIMLAR

Her genç yetişkin için çalışma hayatı ve evlilik beklentisi farklı noktalardadır. Her geçen gün bu noktalar değişmekte ve gelişmektedir. Genç yetişkinlerin yaşadığımız dönem için önceliği çalışma hayatındaki yeri olduğunu varsaymaktayız. Önce çalışma hayatı beklentisini ve kalıcılığını sağlamak istiyor. Bu beklenti ve kalıcılık tamamlandıktan sonra birey bir sonraki aşama için evlilik beklentisine girmeyi düşünüyor.

1.2 PROBLEM CÜMLESİ

Genç yetişkinlerin çalışma hayatı beklentisi, evlilik hayatı beklentisini etkiliyor mu?

Genç yetişkinlerin eğitim seviyeleri arttıkça çalışma hayatı ve evlilik hayatı beklentisi değişiyor mu?

Genç yetişkinlerin çalışma hayatlarındaki yeri evlilik beklenti ve ilişkilerini etkiliyor mu?

2. GENEL BİLGİLER

2.1 EVLİLİK KAVRAMI

Evlilik kavramının araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Evlilik kurumunun toplumların vazgeçilmez bir kurumu olduğu bilinmektedir. Evlilik, aile yaşantıları ve kültürleri farklı olan bir çiftin aynı mekânı, aynı zamanı resmi imza atılarak paylaşmaya başlamasıyla oluşan ilişki şeklidir. Sevgi ve aşk insanı bir araya getirip bir arada tutan, kişide farklı tepkilerle kendini gösteren özel duygulardır.

İnsanı, eşine karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygulardır. Evlilik kurumu, toplumun temeli olan ailenin başlangıç birimidir. Sağlıklı evliliklerin oluşmasında en önemli unsur, kişinin eşini seçerken bilinçli davranmasıdır. Bireylerin evlilikte eş olarak seçtiği kişiden kendi beklentilerinin farkında olması ve eşin bunları karşılayıp karşılayamayacağını bilerek eşleşmesi önemlidir. Ayrıca eş olarak seçtiği kişinin evlilikten neler beklediğini ve bu beklentileri kendisinin karşılayıp, karşılayamayacağını bilerek eşleşmesi yahut her iki durumda da ortak bir yolun bulunabileceğinin tespit edilmesi evliliğin temellerinin sağlam olmasını sağlayacak unsurlardandır.

Türk Medeni Kanunu'nda geçen evlilik tanımı ise; evlilik çağına gelmiş kadın ve erkeğin yasaların önünde ve iki şahit huzurunda gerçekleştirdikleri ve bireylerin hür iradeleriyle yaşamlarını birleştirmek istemeleri olarak tarif edilmektedir. Bu evlilik sözleşmesi ile bireyler arasında evlilik birliği kurulmuş olmaktadır. Bu sayede ailenin mutluluğu, geleceği, doğacak olan çocuklarının bakımı gibi konularda eşler birlikte sorumluluk üstlenmiş olmaktadır.

“Evlilik olgusu toplumların tümünde önem teşkil eden bir kurumdur. Yüzyıllar boyunca var olan evlilik kurumu kültürden kültüre birtakım farklılıklar gösterse de yapılan araştırmalar ve tanımlamaların ortak yanların fazla olduğuna dikkat çekmektedir. Evlilik, kültürel olarak içi de farklılıklar barındırsa da bütün toplumlarda geleneksel olarak yer bulmuş ve resmen kabul görmüş tek birlikteliktir (Tarhan, 2017).”

Genç yetişkinin evlilik kararı alması rastgele bir süreç içerisinde gerçekleşmemelidir. Evlilik kişinin hayatındaki hem en önemli kararlardan, hemde en önemli evrelerden biridir. Genç yetişkin kendisinin ve eşinin beklentilerini algıladıktan sonra hayatının geri kalan kısmını eşiyile aynı evde nasıl geçireceğini gözönünde bulundurmalıdır. İki kişinin aynı evde yaşaması, bireyin diğer bireyin özgürlüklerini kısıtlamaması veya ortak paydada birleşmeleri ile mümkündür. Örneğin ev işlerinin paylaşılması, ev giderlerinin karşılanması, yapılabilecek sosyal aktivitelerin iki tarafdada istenmesi, televizyonda izlenecek herhangi bir yayının, hazırlanacak yemeklerin dahi ortaklaşa karar verilmesi gibi birçok etken bulunmaktadır. Kişi hayatına girecek yeni sorumlulukları, çocuklarının annesinin/babasının kim olacağı ve ailenin bir bütün olarak hayatlarının nasıl şekil alacağını belirler. Yukarıda da belirtildiği gibi bu rastgele bir durum değildir. İyi düşünülüp, karar verilmesi gereken bir süreçtir.

“Türk toplumunda ailenin kurulması için atılan ilk adım evliliğdir. Evlilik, bireyin kendine uygun olduğunu düşündüğü, karşılıklı sevgi ve ilginin duyulduğu kişi ile hayatını birleştirmesi olarak tanımlanabilir. Evlilik ile birlikte oluşan ailede, aile üyelerinin maddi ve manevi ihtiyaçları karşılanıp kendilerini güvende hissetmeleri sağlanır (Maden, 2015).”

Evlilik iki farklı insanın farklı değer kültürlerle bir araya gelerek hayatlarını ve kendilerini yeniden tanımaya başladıkları bir yapı olarak tanımlanabilir. Evlilik, dışardan bakıldığında genel olarak meşakkatli gözükmektedir. Çoğu genç yetişkinde maddi ve manevi korkular oluşmaktadır. Yaşadıkları dönemin bu korkular üzerinde bariz etkileri vardır. Araştırmalara göre genç yetişkinlerin evliliğe karşı son yıllarda çekingen davrandığı gözükmektedir. Bu durumun yaşadıkları dönemle doğrudan ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Yaşadığımız dönemin genç yetişkinler üzerinde kurduğu negatif bir baskı izlenmektedir. Hem maddi hem de manevi olarak genç yetişkinler evliliği hayatlarının sonraki evrelerine bırakmayı tercih etmektedir.

“Evlilik, çocukların büyümesi, fiziksel bakımının gerçeğeleşmesi, duygusal desteğin sağlanması ve sosyalleşmesi için erkek ile kadını birbirine bağlayan bir sistemdir (Knox ve Schacht, 2009: 38).”

Evlilik karışık bir ilişki sistemidir. Bireylerin birbirlerine karşı davranışları, rol ve sorumlulukları öğrenmelerine ve bu öğrenimi gösterme sürelerine göre ilişki sağlıklı değişmektedir. Cinsel yaşamın sağlıklı olarak düzenlenmesi, cinsiyet rolleri ve iş bölümünün belirlenmesi, ekonomik üretim ve tüketim etkinliklerinin düzenlenmesi gibi temel işler mevcuttur. Sadece bu işlerle sınırlı kalınmamakla birlikte sosyal bir varlık olan

insanın, karşılıklı doyum sağlaması gerekmektedir. Bu doyumunu birbirini dinleyen, seven, saygı duyan, güven içinde hisseden, korunma ve dayanışma gibi durumları yaşayabilen çiftlerde görmekteyiz.

“İnsan sosyal bir varlıktır ve karşı cinsten bir başka kişiyle mutlu olma isteği, karı koca birlikteliğiyle, yani evlilik müessesesiyle ortaya çık aktadır. Böyle bir birlikteliği başlatan, devam ettiren ve anlamlı hale getiren evlenme güdüsü güç ü, vazgeçilmez ve kökten olan bir sosyal bilinçle meye dayanmalıdır. Ona göre, paylaşma, dayanışma ve sevgi, sorunları birlikte ç zümleme, evliliğin ana motivasyonları olmalıdır. Öz ğurhu (1990).”

“Sağlıklı ve mutlu beraberlikler, sağlıklı ve mutlu toplumu yaratırlar.”

Toplumlarda evlilik ve ailenin temel işlevleri arasında üreme önemli bir yer kapsamaktadır.

Diğer temel işlevlere bakıldığında, soyun devamına ilişkin sorumlulukların yerine getirilmesi, bireylerin ve çocuğun devamlılığı sağlayacak şekilde yetiştirilmesi, ortak toplumsal kurallar ve alışkanlıkları kazandırılması, aile üyelerinin ekonomik, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması ve aile üyelerinin cinsiyet rollerinin kazandırılması gibi beklentiler vardır.

“Evlilik yasal bir kurum olduğu içi elbette diğer cinsel ilişkilerden farklıdır. Ayrıca birç k toplumlarda evlilik dinsel bir kurumdur da fakat asıl olan, onun yasal yanısıdır. Evliliğin yasal yanı sadece ilkel insanlar arasında değil maymunlar ve diğer birç k hayvanlar arasında da var olan uygulamanın somutlanmasıdır (Russel, 1983: 89).”

Duygusal bir ilişki içinde çift birbirini tamamlamaktadır. Cinsel yaşam evliliğin en önemli unsurlarından biridir. Cinsel yaşamları sağlıklı olan kişiler için evliliklerinin genellikle daha güçlü olduğu söylenmektedir. Kadın-erkek ilişkisinde cinsel mutluluk ve tatmin en özel duygu olarak görülmektedir. Evliliğindeki cinsel hayatı iyi olan çiftlerin, stresten uzak ve daha dingin hissettiği söylenmektedir. Evlilik bir nevi düzenli cinsel hayat olarak da görülmektedir.

Mutlu bir evlilik için çiftlerden birbirlerini çok iyi tanımaları beklenir. Tarafların iyi ilişki kurması, farkındalıklarının yüksek olması, duygusal kavrayışları, bireylerin kendilerini ve eşlerini iyi analiz etmesi ilişkinin sağlığı açısından önemlidir.

Bekar kalmak bazı insanlar için başarısızlık anlamı taşımaktadır. Diğer yandan yalnız kalmak yerine başarısız olunabilecek evlilikler yapılmaktadır.

Başarısız evlilikler genellikle hüsrarla son bulmaktadır. Çiftler bu durumu anladıklarında çok zaman geçmiş olmakta ve aslında bu genç yetişkinlerin kendilerini yeterince tanımaya, kendilerine fırsat vermediklerini söyleyebiliriz. Partnerinin ilgisine ihtiyaç duyduğu anları anlamak, bunu onunla paylaşmak ve ona destek olmak ilişki için olumlu bir durumdur. Tabi tam bu noktada eşten gelen cevaplarda durumu tamamen şekillendirmektedir. Anlayışlı olabilmek tamamen sevgi ile doğru orantılıdır. Eşinizi ne kadar seviyor ve ne kadar bağlıysanız ona göstereceğiniz anlayış bir okadar yüksek olacaktır.

2.2 EVLİLİK NEDENLERİ VE İŞLEVLERİ

(Evlilik birçok kimsenin bilmediği bir bilim dalıdır.) Honoré de Balzac

Bireylerin evlenmek için birçok neden ve açıklamaları olabilir. Bunlardan bazıları; âşık olmak, hayati zorunlulukları ve çocuk sahibi olma isteği, bireyin yaşamı boyunca yalnız kalma korkusu, kendine uygun ve doğru kişiyi bulmuş olmaları, maddi ve manevi tüm ihtiyaçlarının karşılanabileceği düşüncesi gibi birçok etkili faktör bireylerin evlenme nedenlerini bize açıklıyor. Genç yetişkinler evlilik için yeteli olgunlukta olup olmadıklarını sorgulamalıdır. Evliliğin sağlıklı devam edebilmesi için genç yetişkinler neden evlenmek istediklerini tanımlayabilmelilerdir. Böylelikle sağlıklı evlilik içinde olma ihtimalleri aratacaktır. Karşılıklı beklentilerinin farkında olan ve buna göre eş seçimi yapan bireyler için boşanma oranının azalacağı düşünülmektedir.

Yapılan araştırmalara göre herkes için evlenme nedeni değişiklik göstermektedir. Kimi için aşk kimi için çocuk istemek kimi için ise yalnız kalmaktan korkmaktır. Gelecekte hayatlarını yalnız sürdürmemek, yaşlılıklarında kendilerine bir can yoldaşı olması için evlenmeyi düşünmektedirler.

Çocuk sahibi olmak için evlenen çift sayısının da çok olduğu bilinmektedir. Üreme, neslini devam ettirme düşünceleri insanları evliliğe olumlu bakmalarını sağlamaktadır. Legal cinsellik, cinsel yönden doyuma ulaşmak içinde evlenildiği bilinmektedir. Evliliğin birden fazla nedenlerinin olduğu da kabul edilir.

Cinsellik aynı zamanda çiftlerde cinsel uyumsuzluklar şeklinde de sorun teşkil etmektedir. Cinsel uyumsuzluklar çiftler için çoğu zaman çok keskin sorunlar

yaratmaktadır. Eğer ki çift arasında cinsel çekim yoksa sonradan elde edilmesi neredeyse mümkün olmayan bir durum haline gelmektedir. En sağlıklısının aşk evliliği olduğu düşünülmektedir.

“Bazı araştırmalara göre insanlar mutlu olmak için evlenirler. Cinsellik, ekonomik, sosyal statü ve toplum baskısı da evlenme sebepleri arasında yer almaktadır. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi evlilik çiftli nedenlerle çiftli bir araya gelerek aynı çatı altında yaşamaya başlamalarını içermektedir. Evlilik kurumunun işlevlerine baktığımızda ise evliliğin bireyleri sosyal anlamda geliştirdiğini ve her açıdan daha mutlu hale getirdiğini görmekteyiz. Evliliğin bireylerin yaşamlarında daha mutlu olmaları yönündeki etkisi büyüktür. Bireylerin daha mutlu ve doyumsuz bir hayatının olması evliliklerinin de mutlu olmasına bağlıdır (Çağ ve Yıldırım, 2013:14).”

Bazı çiftler için evliliğin en büyük sebebi toplumsal baskıdır. İnsanlar uzun soluklu ilişkileri olduğunda veya yaşlarının ilerlemeye başladığını düşündüklerinde evlilik fikri daha yakın gelmeye başladığı düşünülmektedir. Bu iki sebep kişilerde artık evlenmelerinin doğal ve elzem olduğunu kabul ettirmektedir. Evlilik tıpkı meslek edinmek gibi yetişkinlik ödev ve sorumluluğu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumda genç yetişkinleri etkilemektedir. Eşlerin birbirlerinin aileleriyle ve arkadaşlarıyla birlikte uyumlu zaman geçirebiliyor olmaları evlilik nedenleri arasında olmalıdır. Sosyal bir yapı olan insan için evlenmeden önce bu durumun iyi analiz edilmesi olumlu sonuçlar yaratacaktır.

Çok dilediği pelesenk olmamasına rağmen son zamanlarda maddiyatında evlilik için büyük nedenler arasında olduğu düşünülmektedir. Tek maaşla bir ev geçindirmek zor iken genç çiftler beraber yaşayarak güzel bir ortaklık kurma düşüncesine girmektedirler. Türkiye şartlarında bu durumu rahat yaşayabilmek için evlilik tercih edilmektedir.

Güç birleştirme gibi düşünülmektedir. Bir de bu duruma farklı bir bakış açısından bakıldığında, eşlerin gelir seviyeleri birbirine denk mi, eğer denk değil ise “eşler bu duruma nasıl bakmaktadır?” gibi sorular ortaya çıkmaktadır. Eğer çiftlerden birinin gelir durumu daha yüksekse ve diğer eş bu durumla ilgili olumlu düşünmüyorsa ilişkilerinde sorunlar ortaya çıkabilir. Evlilik nedenleri arasında değerlendirilmesi gerek önemli hususlardan biridir. Derinlemesine bakıldığında evliliklerin çoğu hızlı ve çok düşünülmeden gerçekleşmektedir.

İnsanlar beklentilerini tam olarak kendine ve eşine ifade edemeden bir evin içinde iki kişi olarak bulunmaktadır. Terapi sürecindeki çiftleri araştırdığımızda eşler sadece birkaç kritere bakarak evlenme kararı almışlardır. Örneğin ilk tanıştıklarında havalı gelen

hareketleri zamanla canınızı çok sıkabilmektedir. Bu durumda evlilikten önce mutlaka her şey çok iyi analiz edilmelidir. Eğitimden ekonomiye, temizlik alışkanlıkları, sorumlulukları hakkındaki tutumu, aile bağları, çocuk beklentilerinizin ortaklığı gibi önceden her şey net bir şekilde konuşulmalıdır. Evlendikten sonra ortak noktalarda buluşuruz düşüncesi tamamen kişilere hayal kırıklığı yaşatmaktadır. Bu hayal kırıklıkları da insanların hayatlarını tamamen değiştirmektedir. Evlilik öncesi eğitim farkı, para harcama tutumları çok fazla görmezden gelinen noktalardandır. Fakat bu iki nokta evlilikten sonra akıl almaz tartışmalar yaşatabilmektedir.

“Canel’e göre evliliğin amaç arı (Canel, 2012);

- 1) *Sevme ve sevilme ihtiyacı,*
- 2) *Korunma ihtiyacı,*
- 3) *Çocuk sahibi olarak neslini sürdürme,*
- 4) *Biyolojik, psikolojik ve sosyal gereksinimlerini birlikte karşılama,*
- 5) *Toplumda statü sahibi olma,*
- 6) *Geleceğe olumlu bakabilme,*
- 7) *Birbirlerine güven duyma,*
- 8) *Eşinden onur ve gurur duyma,*
- 9) *Dayanışma içeri inde olma ve*
- 10) *Cinselliğin sağlıklı bir şekilde karşılanabilmesi şeklindedir.*

Evlilik genellikle iki kişinin ihtiyaçlarını karşılamak aynı zamanda da birlikte mutluluğu yakalamak amacıyla yapılmaktadır. Bireyler kendilerini güvende hissetmek, toplum tarafından uygun görülen bir birliktelik yaşamak ve de ihtiyaçlarını gidermek amacıyla evlenirler.

Araştırmalara göre evlenmek için yukarda bahsettiğimiz nedenler ilk sıralarda gelmektedir. Fakat en önemli nedenlerden biri eşine karşı duyduğu şefkatin yoğunluğu olmalıdır. Eşlerden birinin herhangi bir sorununda her an yanında olduğunu karşısındakine hissettirebilmek olarak şeklinde bu bağı ifade edebiliriz.

2.3 EVLİLİK TUTUMLARI

Kişilerin yaşamları boyunca aldıkları önemli kararlar vardır. Bu kararlar yaşamlarını büyük bir çapla etkilemekte ve daha çocukluk çağında büyüdüğü çevreyi, ilgilerini ve odaklarını şekillendirmektedir. Alt yapısı olmayan bir tutum sergilemediğimiz gözükmemektedir. Genç yetişkinlerin evliliğe karşı tutumlarının, onların çocuk olarak yaşadıkları aile ortamından çoğunlukla etkilendiği düşünülmektedir.

“Tutum; bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını oluşturan bir eğilimdir. Bu psikolojik eğilim objeye karşı olumlu ya da olumsuz yaklaşma şeklinde ortaya çıkıktadır (Smith, 1968).”

“İnsanlar tutumlara sahip olarak doğmazlar, tutumlar sonradan öğrenilir. Bazı tutumlar bireyin kendi deneyimine dayanır ama tutumlarımızın çoğunu başka insanlardan ediniriz. Ebeveynler, çocukların oluşturdıkları tutumların ilk kaynağıdır (Kağıtçı aşı ve Cemalcılar, 2015).”

Bu tutumları şekillendirmek imkânsız değildir. Doğduğun evde öğrendiklerinin yeterli olmadığını fark eden birey farkındalığını arttırarak bakış açısını genişletebilir. Etkili iletişimde sağlıklı evlilik ilişkisi için önemlidir. Bu durumu eşlerin dikkate alması beklenir.

“Farkındalık olmadan, şansınız olmaz.” John F. Barnes

Her ilişki kişi için gelişim ve dönüşümdür. İlişkilerine kendi ebeveynlerinden gördüğü ilişki açısından bakarak devam eden kişilerin karşılarına çok fazla sorun çıkmaktadır. Bu sorunları fark etmek kadar sorunların kaynağını keşfetmekte önemlidir. Kaynağı keşfeden birey çözüme daha kolay ulaşır.

2.4 EVLİLİK BEKLENTİLERİ

Evlilik beklentilerinin ortak olması her zaman evliliğin sağlıklı olacağını düşündürmektedir. Beklentilerin yanında çiftlerin birbirine karşı fedakârlık yapma oranları da önemlidir. Aslında evlilik çok kapsamlı düşünülmesi gereken, iyi tartılıp alınması gereken bir karardır.

Evlenmeyi düşünen çiftin tamamen kendilerini tanımaları, kendilerini geliştirme konusunda istekleri, hayattan beklentileri, ilişkiden beklentileri, ilişkiyle ilgili kendinden ne kadar verebileceği, fazlasını verdiğinde kendini ne duruma sokacağını bilmelidir. Dolayısıyla ilişkisinde neyi istediğini neyi istemediğini açık ve net şekilde görebilmeli,

anlatabilmelidir. Her zaman konuşmakta, kendini anlatmakta ve eşini anlamaya çalışmakta fayda vardır. Çiftler zamanla karşı tarafı anlamaya çalışmaktan çok kendilerinin anlaşılmasını istemektedirler. Bu bu durum çiftlerin arasında bazı problemlerin doğuşu olarak düşünülmektedir.

“Evlilik beklentilerinde yaş; aslında en önemli etkiye sahip olan faktörlerden biridir. (Park, 2012).”

“Ergenlerin büyük bir ç günluğu gelecekte evlenmeyi beklemektedir. Bireylerin yaşları ilerledikçe bu beklentiler daha fazla artmaktadır. (Gassanov, Nicholson ve Koch-Turner, 2008).”

Çiftlerin evlilik beklentileri tamamen kişisel olarak şekillenmektedir. Cinsiyetler açısından bile beklentiler değişmektedir. Kadınların evlilik beklentilerinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Daha anaç olarak tanımlanan kadınlar için bu genelleme eskisi kadar gerçekçi değildir. İnsanların evlilik beklentilerini çok yoğun düşünmediği, daha çok gelişigüzel evlilikler içinde bulunduğu görülmektedir. Bu durumda boşanma oranlarının arttığı izlenmektedir.

“Bener ve Günay’ın 2013 yılında Karabük U iversitesinde yapmış oldukları ç lışmada kız ve erkek öğrencilerin aile ve evlilik yaşamına dair beklentilerinin birbirlerinden farklı olduğu ortaya çık ıştır. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla aile ve evlilik hayatında daha geleneksel bir bakış açıs na sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu ç lışma sonucunda çık n netice toplumsal cinsiyet rollerinin etkili olduğudur. Türkiye’de yapılan bu ç lışmada ülke gençleri in aile ve evlilik yaşamına pozitif baktıkları ve aynı zamanda geleneksel bir bakış açıs na sahip oldukları ortaya çık ıştır (Bener, 2013).”

Genç yetişkinlerin evlilik beklentilerini birçok unsur etkilemektedir. Bu unsurların başında çiftlerin aile evi rahatlığından ayrılmak istememeleri gelmektedir. Evlilik sorumluluğu aslında yüksek seviyede bir ev geçindirme, ev düzeni sağlama gibi sorumluluklar getirmektedir. Bu sorumluluklardan kaçan genç yetişkin evlilik isteğini ertelemektedir. Eski zamanlarda evlenmek tamamen gençlik kavramından çıkmak olarak görülmekteydi. Özellikle bu durum kadınlar için daha çok görülmekteydi. O yüzden gençler okullarını bitirdiklerinde evlenme kararına sıcak bakmaktaydılar. Kendi evini, düzenini kurmak onlar için önemli bir adımdı. Evliliklerinden kolayca vazgeçemedikleri görülmekteydi. Bunun yanı sıra eski zamanların ekonomik durumunu da göz önüne almak gerekmektedir. Mezun olan bir gencin o zaman iş bulması şimdiye göre olasılığı daha yüksekti. Şimdiki genç yetişkinler için yetişkinlik kavramına geçişte birçok etmen vardır. İşe girmek, işyerinde tutunmak, evlenmek, kendi ayakları üzerinde durmak için çok çaba göstermesi gerekmektedir. Şimdiki genç yetişkinlerin eski gençlere göre sorumluluk

almaktan kaçındıkları düşünülmektedir. Oysaki bu dönemde genç yetişkinler için bahsettiğimiz sorumlulukların altına girmek hiç de kolay olmadığı söylenebilir. Evlilik beklentileri aynı olmasına rağmen evliliğe sıcak bakamayan birçok çiftle karşılaşmaktayız. Maddi ve manevi birçok sebep bulunmaktadır.

“Evlilik beklentisi bireylerin evlilik bağı içeri inde çift olarak kendilerini nasıl hayal ettikleridir. Beklentiler ç, günlükla çiftle in evlilikle ilgili uygun gördükleri rolleri ve evliliğin nasıl yürüyeceğine dair inançl rını içermektedir. Bu beklentiler, evlilik ilişkisinin kalitesi ve doyumunun en önemli yordayıcılarından birisidir (Barich, Bielby,1996).”

İnsanlar bebeklik çağından itibaren ailede ilk öğrenim ve kazanımlarını almaya başlamaktadır. En basit örnek olarak doğduğumuz evdeki dili öğrenmeye başlamaktayız. Aslında bu daha açık bir görüş sahibi olmamıza ve her şeyi daha net görmemizde etkili olmaktadır. Doğduğumuz evde gördüklerimiz ve deneyimlerimiz bizim ilk evlilikle ilgili şemalarımızı oluşturmaktadır. Aile yapısı bireylerin evlilik beklentilerinin birçok kısmını daha çocukken oluşturmaktadır. Ev içinde evlilik hakkında konuşulanlar, anne ve babanın ilişkilerinin gözlemlenmesi, çevrede yaşanan diğer evlilikler hepsi kişileri etkilemektedir. Bireyler ailelerinden gördükleri, okudukları, izledikleri evlilikler ile kendi doğrularını oluşturmaktadırlar. Bu doğruları net bir şekilde görmeleri ve doğru seçimler yapmaları için faydalıdır.

Kişiler farkındalıklarını yükseltebilirler ise, ev içi evlilik hakkında öğrendiklerinin tamamen doğru olmadığını gibi başka doğruların olabileceğini öğrenmektedirler. Genç yetişkinler öncelikle okuyup, araştırıp, deneyimlemeli ki ne istediklerini aslında evlilikten ne beklediklerini öğrenip kendi doğrularını oluşturabilsinler. Temelde fazla hayalperest beklentiler insanları fazla hayal kırıklığına uğratmaktadır. Genç yetişkinlerde hayalperest bireyler çok görülmektedir. Bunun sebebi, aradıkları sevginin sadece sevgiliden geleceği inancı, izledikleri filmlerden etkilenme, okudukları romanları içselleştirmeleridir. Gerçekçi olmayan beklentilere katkısı olan pek çok etmen vardır. İnsanlar evlilikten neler beklemesi gerektiğini gözlem ve deneyim yoluyla öğrenmektedirler. Bu fırsatı her genç yetişkin için olabilir kılmalı ve kendilerini ilişki içinde keşfetmeleri sağlanmalıdır. Böylelikle boşanma oranlarında bir değişiklik düşüş ve mutlu ilişkilerde olan insanları görme ihtimalimiz artabilir.

“Evlilikte gerçe çı olmayan beklentilerin doğurduğu anlaşmazlıklar yüzünden eşle mutsuz olabilir ve uyumsuzluk problemi yaşamaları dolayısı ile boşanma ihtimali artabilir” (Rios, 2010).’’

Tabi evlilikten beklentilerin fazla idealist olması, evlilikte hayal kırıklıklarına ve evlilik ilişkisinde sıkıntılara yol açmaktadır.

Hayalperest genç yetişkinler kadar çok gerçekçi, idealist genç yetişkinlerde vardır. Bu kişiler evliliklerinin tamamen stabil olması gerektiğinin dışına çıkmaması ve aynı akışta devam etmesini beklemektedirler.

Bu kimse için mümkün değildir. Akan bir dere her gün aynı hızla akmakta mıdır? Fazla gerçekçi genç yetişkinler evliliklerindeki en ufak negatif dönüşte hayal kırıklığı yaşamaktadırlar. Bu durum evliliklerini bitirmeye kadar gidebilmektedirler.

“Mangus’a (1957) göre insanlar kendi büyüdükleri ailelerinde gördüklerinden yola çıkarak evlilik içeri inde eşle in görev ve sorumlulukları hakkında bilgi sahibi olup karar vermektedir”

“Yapılan araştırmalara göre, evlilik içeri inde beklentilerin yüksek olması ve bu beklentilerin karşılanmasında yaşanan zorluk bunun sonucunda da genellikle yaşanan mutsuzluk söz konusu olmaktadır (McNulty ve Karney, 2002).’’

Evlilik öncesinde çiftlerin birbirleriyle ayrıntılı ve net konuşması çok önemlidir. İlişkinin her adımında aslında beklentilere cevap verilip verilemeyeceğİ çok aşıkardır. Çiftler bunu görmezden gelerek bu durumun değİşeceğİne inanmaktadırlar.

Genç yetişkinlerin çoğunda ‘evlendiğimde bu durum şekil alır’ düşüncesi yatmaktadır. Genellikle bu istenmeyen davranış, daha yoğun gözükmeye veyahut rahatsız olan eş tarafından daha çok görülmeye başlamaktadır. Bu durumda çiftin evlilikleri için negatif yönde seyir almasına yol açacaktır. Sağlıklı yakın ilişkilerde, gerçekçi beklentiler geliştirmek gerekmektedir. Özellikle kök ailesinde boşanma durumu yaşanan bireylere evlilikle ilgili olumlu düşünceler yaratacak çalışmalar genç yetişkinlerin sağlıklı ilişkiler geliştirmelerine destek olacaktır. Cinsiyete göre değİşen bu beklentilerin çiftler arasında sağlıklı bir iletişim ile konuşulması, evlilikten beklentilerinin birbirleriyle örtüşüp örtüşmemesi ailenin huzurunu ve evlilikteki uyumu belirlemektedir. Bazı araştırmalarda ise mutsuz bir kök ailede yetişen kişilerde tam tersi durum gözleendiğİ belirtilmektedir. Bu konuda birçok farklı fikir bulunmaktadır.

“Mutsuz bir evliliğİ şahit olan ç, cuklar ileride kendi yapacakları evlilik hakkında olumlu düşünceler geliştirirler ç, nkü gerçe leri kabul etmeyebilir ve bunların başına gelmeyeceğİni düşünebilirler.” (Jones ve Nelson, 1997)’’

Sağlıklı bir evlenme kararından önce çiftlerin birbirlerini iyice tanımış olmaları gerekmektedir.

Herhangi bir etki altında kalmadan karşısındaki kişiyle kendi denkliklerini bulmaları, ortak kuracakları hayat hakkında paylaşımda bulunmalıdırlar. Duygusal yakınlık hissetmeleri önemlidir.

Literatürde birçok evlilik beklentisi tanımı bulunmaktadır.

“Evlilik beklentisi: Romantik ilişki yaşayan bekâr insanların evlilik yolunda ilerlemesi ve bunun sonucunda geleceğe ilişkin planlar yapması ya da yapmaması yine de bir beklenti içeriğinde olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Sosyal öğrenme kuramına göre kişilerin geçmiş yaşamlarında edindiği deneyimler onların geleceğe yönelik beklentilerini etkilemektedir ve bu gelecek beklentileri kişilerin istek ve arzularının yanı sıra onların kendilik algıları ile bağlantılıdır. (Selen,2020). ”

“Evlilik beklentisi, evlilik içi de hangi davranışların olması ya da olmaması gerektiği hakkındaki yargı ve inançtır. Bu beklentiler, eşle in birbirleriyle ne kadar zaman geçirecekleri, hangi değerleri paylaşacakları ve anlaşmazlıklarını nasıl ele alacakları gibi birçok konuya dair inanç arından oluşmaktadır (Alexander, 2008). ”

2.5 ÇALIŞMA HAYATI KAVRAMI

Çalışma hayatı kavramının birçok tanımı mevcuttur. Çalışma hayatına girmek, genç yetişkinlikten çıktığınızın bir kanıtıdır denilmektedir. “Çalışma” kavramının sözlük tanımlarını derlediğimizde karşımıza: “emek (Türk Dil Kurumu); bir amaca ya da sonuca ulaşmak için yapılan zihinsel ya da fiziksel çabayı içeren faaliyet; gelir kazanma aracı olarak zihinsel veya fiziksel aktivite, iş; ücretli istihdamda harcanan zaman dilimi; üstlenilecek bir görev veya görevler; bir sonuca ulaşmak için fiziksel veya zihinsel faaliyetlerde bulunma; bir kişinin mesleğini icra etmesi” çıkmaktadır.

“Ör eğin; Gorz çalışma kavramını 3 farklı şekilde tanımlamıştır (Gorz, 2007: 268-269):

İktisadi amaçlı çalışma: Temel hedefi para olan ve bir ödeme amacı ile gerçekleştirilen çalışmadır.

Ev içi çalışma-kendi içi çalışma: Temel hedefi ticari değişim olmayıp hedefi ve yararlanıcısı doğrudan insanın kendisi olan faaliyetlerdir. Ör eğin evde bakım hizmetleri veya yeniden üretim çalışmaları bu başlık altında değerlendirilebilir.

Özel faaliyet: Zorunluluktan uzak bir amaç olarak gerçekleştirilen, geliştirici, zenginleştirici, anlam ve sevinç kaynağı olarak hissedilen bütün faaliyetlerdir.”

Kant da “insan, çalışmak zorunda olan bir varlıktır” şeklinde tanımlama yapmıştır. Hangi konumda olduğuna bakmaksızın kişilerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için çalışmaya ihtiyaçları vardır. (Aristo)

Bu kavramı araştırırken, araştırma sürecinde ilginç bulduğum bir noktada çalışma hayatının kelime anlamları olmasıdır. Etimolojik olarak eski Yunanlılar ve Romalılarda “acı”, “yorgunluk” ve “zahmet” anlamlarına gelmektedir. Rusça ‘da iş anlamına gelen ve hemen hemen tüm Slavik dillerde geçen 'robota' kelimesi, 'rob' yani 'köle'den gelmektedir. Hatta şu sıralar dilimizden düşmeyen 'robot' kelimesinin de kökeni burada yatmaktadır.

İngilizce'de 'İş gücü' anlamına gelen 'Labour' kelimesi Latince'de 'Labor' yani 'ağır iş, angarya' anlamlarını taşıırken, Almanca'daki 'arbeit' da sıkı çaba, zorlanma ve acı çekme anlamlarına gelmektedir. En ilginç tanım ise Fransızca'daki 'çalışma, iş' anlamına gelen 'travail' kelimesinin kökenidir.

Aynı kelime İspanyolca'da da 'trabajo' şeklinde kullanılmaktadır. Bu fiilin Antik Roma'da insanların üç direğe bağlanarak gördüğü işkence anlamına gelen 'tripalium'dan gelmiştir. Burada ‘çalışma, iş’ kelimelerinin kökenleri bir işkence, ağır yükler altında olmak, itaat etmek gibi anlamlara anlamlardan geldiği görülmektedir. Mantık şu ki çalışma hayatı kavramı birey ve toplum açısından yüzyıllardır farklılaşsada bireyin merkezi olmayı ve kişiyi zorlamayı sürdürmüştür. Çalışma kavramının, dar anlamı olan ‘ücretli çalışmaya karşılık’ geldiği görülmektedir. Mezun oldunuz, mesleğinizde kendinizi geliştirdiniz, iş başvuruları yaptınız, mülakatlara girdiniz ve çalışma hayatındasınız.

“Çalışma olgusu, insanlığın binlerce yıllık geçmişinden günümüze gelinceye kadar sosyal, siyasi, ekonomik gelişmelere paralel olarak şekil ve içerik değiştirmiştir. 19. yüzyılda sanayileşme ile para kazandırma, ç lışmanın ilk unsuru hâline gelmiş ir (Zengin, 2013).”

Çalışma hayatı ile birey arasındaki en önemli unsur yaşamını sürdürebilecek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek gelire sahip olmaktır. Tabiki kişilerin çalışma hayatına girmelerindeki sebepler sadece para kazandırmak ve para kazanmak değildir. İnsan sosyal yönden toplumun bir üyesi, yapıtaşdır. Sosyal bir varlık olan insanın ekonomik ihtiyaçlarının yanında sosyal ihtiyaçları da bulunmaktadır. İhtiyaçları doğrultusunda kişiler çalışma hayatı içinde bulunurlar.

Bu ihtiyaçlar karşılanmadığında çalışma hayatından kopmalar gerçekleşir. Kişiler maddi ve manevi olarak çalışma hayatına tutunmakta ve kişisel amaçlarına ulaşmaya hedeflemektedirler.

Kişisel amaçları içerisinde toplumsal yararlar oluşmaktadır. Bu yönüyle insan toplumsal bir varlıktır. Bir toplumun içinde doğar, bir toplumda yaşar, o toplumun kültürünü alır ve aile mesleksi birlikler gibi toplumsal birlikler oluşturmaktadır. Dolayısıyla her insan ülkenin ekonomik amaçlarına da hizmet etmiş olmaktadır.

Çalışma hayatı insanın fiziksel ve mental olarak zorlayan ve yukarıda bahsedildiği gibi kökenlerinin itaat etmek, ağır yükler altında olmak anlamında gelse günümüzde bu durum değişiklik göstermektedir.

Bazı araştırmalara göre; refah ve eğitim düzeyindeki artışının etkisiyle çalışan kesimin, işvereninden beklentileri ve tavırları tamamen değişmiştir. Çalışanlar açısından ücret kadar, güvenlik ve iyi çalışma şartları önem kazanmaktadır.

Çalışma hayatının içinde olmak; itibar, kimlik ve belirli bir çevreye ait olma gibi psikolojik değerlerin kazanılmasını sağlayan faaliyetlerdir.

“İşsizlik bireyler üzerinde pek  k farklı fizyolojik ve psikolojik etkiye sahiptir. Psikolojik etkilerinden bahsetmek gerekirse bunlar; kaygı, belirsizlik, öz güven eksikliği gibi durumlardır.” (Yüksel, 2014).”

Psikolojik değerlerden kastımız kimi işi olmayan veya işini kaybetmiş kişiler, bireysel travmalar yaşayarak toplumsal travmaların yaşanmasına neden olabilmektedir. Toplumun yesi ve yapıtaşı olan insan için işsiz kalma süresi uzadığı takdirde psikolojik olarak tamir edilmesi zor yaralar açılmaktadır.

Dolayısıyla bilişsel ve duygusal gücü farklılık gösteren her insanın, yapabilecekleri göz önüne alınarak çalışma imknına sahip olması gerekmektedir. Yeteneklerinin farkında olan kişi hangi çalışma hayatı alanına yönleneceği konusunda fikir sahibidir.

Buda kişinin kendini geliştirmesi ve farkındalığı yüksek biri olduğu anlamına gelmektedir. Bazı kişiler ise sadece çalışma hayatında olmak istemekte fakat hangi alanında olmak istediğini bilmemektedir. Bu genç yetişkinler için başta normal gözükmektedir.

Sonralarında yeteneklerini fark eden ve gelişen bireylerin hangi yönde çalışma hayatına girip orada yol almak istediklerini bilmeleri beklenir. Beklenen karşılanmadığında çalışma hayatı içinde hayal kırıklıklarına uğrayacaktır. Hayal kırıklığına uğrayan kişilerde vazgeçme ve tekrar çalışma hayatına girmeme gibi tepkiler gözükmektedir. Kişi çalışarak, üreterek hem kendisi hem de başka insanlar için yaşamı elverişli hale getirmektedir.

İnsanlar yaşamlarını sürdürmek ve zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için işe ihtiyaç duyarlar. Son zamanların en büyük sorunu işsizliktir. Sadece maddi açıdan değil manevi açıdan da insanları etkisi altında bırakan bir durumdur. Genç yetişkinler uzun süreli işsizlik durumunda umutlarını yitirmeleri, gelecekte bir ışık göremeyen ve bu çaresiz durumdan çıkış yolu bulamayacaklarını düşünmektedirler. İşsizlik, tüm dünyayı ilgilendiren küresel bir sorun haline gelmiştir. İşsizlikten en fazla etkilenen dezavantajlı grupların başında gençler gelmektedir.

Türkiye’de ilk işi bulmak oldukça zordur. İşsizliğin birey açısından yarattığı olumsuz sonuçların yanında bir de ülkede işsiz bireylerin miktarı gün geçtikçe artıyorsa toplumsal bir sorunun ortaya çıkacağını öngörebiliriz. Birey açısından işsizlik; kişinin kendine olan özgüvenini zedelediği gibi, hayata karşı umutsuzluk, güvensizlik ve korku gibi duygular barındıracaktır. Toplamları ise bireylerin oluşturduğu düşünülürse sağlıklı bireylerden oluşan bir toplumsal yapının genel birçok probleme yol açacağı söylenebilir. Günümüzdeki işsizlik oranlarının artması genç yetişkinlerde hayal kırıklığı, gelecekte umutsuzluk gibi duyguların gün yüzüne çıkmasına sebep olmaktadır. İşsizlik genel hatlarıyla baktığınızda toplumsal bir sorundur. İşsizlik ekonomik, psikolojik ve sosyal bir problemdir. İnsanları sadece bireysel olarak etkilemediği gibi işsiz kişinin ailesi ile iletişimini bile olumsuz yönde etkilemektedir. Bazı araştırmalarda Türkiye’de eğitim seviyesi arttıkça işsizliğin bu durumla doğru orantılı olduğu saptanmıştır. Eğitim seviyesi yüksek olan gençler beklentilerini belirlemiş olmakta ve bu beklentiler karşılanana kadar işsiz kalmayı tercih edebilmektedir.

İşverenler açısından ise yüksek eğitim seviyesinden mezun olan genç yetişkinler için iş tecrübesine sahip olmamaları, ücret beklentilerinin yüksek olması, eğitim-istihdam ilişkisinin kurulamaması ve istihdama yönelik teşvik yetersiz bulunmasıdır.

2.6 GENÇ YETİŞKİNLİK DÖNEMİ

İnsanlar yaşamları boyunca sürekli olarak değişir ve gelişirler. Bu değişimlerin en yoğun olarak yaşandığı dönemlerden biri de ergenlik dönemidir. Genç yetişkin kavramı birçok düşünür için farklı yaş aralıklarını kapsamaktadır. Yapılan her araştırmada bu konuya farklı açılardan değinilmektedir. Fakat tek bir cevap bulunamamıştır. Bu çalışmada Eriksoon'a göre genç yetişkinlik döneminin yaş aralığı 18 ila 40 arasını kapsamaktadır. Genç yetişkinlik, ergenlik ile yetişkinlik dönemi arasındaki bir köprü olarak değerlendirilir. Yeni kullanılmaya başlayan bu kelime zamanla önem kazanmaktadır. Bu dönemde kişiler için çalışma hayatı, aşk hayatı, sosyal hayat ve aile hayatında belirgin çizgiler oluşmaya başlamaktadır. Kişi önündeki seçeneklere yoğunlaşıp kendi beklentilerine göre doğru kararlar almaya çalıştığı ve aldığı kararların tamamen hayatını çizdiği aşıkardır.

Genç yetişkinler, yetişkinlere göre her konuda deneyimsizdirler. İş olanakları ve onları işe hazırlayacak eğitim olanaklarını araştırırken bir yandan da kimlik açısından önemli konuları araştırdıkları görülmektedir. Bireylerde genellikle "Ben hangi işte iyiyim? Hangi iş beni uzun süreli mutlu eder?" gibi sorularla boğuşmaktadırlar. Farklı işleri ve farklı eğitim seçenekleri deneyen genç yetişkinler kendileri hakkında sürekli bir şeyler öğrenmeyi hedeflemektedirler. Genç yetişkinler için çalışma hayatına başlamak yetişkinliğe geçiş adımını kolaylaştırmaktadır. Yukarıda da bahsedildiği gibi genç yetişkinler için kendilerini tanıma fırsatı olarak da görülmektedir. Çalışma hayatına başlamış bir genç yetişkinin özgüveni artmakta ve bakış açısı şekil almaktadır.

"Yetişkinlik ölçütlerine verilen önem kültürlere göre değişiklik göstermektedir. Çoğu kültür ve toplumda yetişkinliğin başlangıcı eğitimi tamamlama, tam zamanlı bir işe başlama, evlenme, anababa olma gibi normlarla belirlenir (Arnett, 2003)."

Her toplumda işe başlama, evlenme, ebeveyn olmak gibi durumların yaş aralıkları farklı olmaktadır. Zaman içerisinde yaşanması gerektiği düşünülen normlar kendini ileriye atmakta ve değişebilmektedir.

Geniş çaplı bakıldığında kendi ebeveynlerinden özgür bağımsız, maddi ve manevi olarak ayakları üzerinde durmaya çalışma zamanları için genç yetişkinlik denilebilir.

Bireyler ebeveynleri tarafından yetişkin olarak görülebilmeleri için işe başlama, evlenme, ebeveyn olmaları beklenmektedir.

“Türkiye’de yetişkinliğe geçiş ile ilgili yapılan bir çalışmada (Atak ve Çok 2015), üç farklı sosyal gruptan gelen bireylerle, yetişkinliğe geçişin ölçütleri üzerinde bulgular elde edilmiştir. Şehirde yaşayan ve eğitilmiş, kırsal bölgede yaşayan ve kırsal bölgeden göç etmiş bu grupların yetişkinliğe geçiş ölçütlerinde farklılıklar ve benzerlikler bulunmuştur. Örneğin yetişkinliğe geçiş dönemindeki bireylerden, şehirde yaşayan, eğitilmiş olanlar yetişkinliğe geçişte daha çok ekonomik bağımsızlığı vurgularken, kırsal kesimde yaşayanlar daha çok askerliği tamamlamayı vurgulamışlardır. Şehre göç eden bireyler ise kendi kararlarını almayı ölçüt olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Yetişkinlik ölçütlerinin yetişkinliğe geçişin tartışılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. (Atak,2010).”

Genç yetişkinler için sadece yukarıda bahsettiğimiz sebeplerden olması yeterli değildir. Bireyden kimlik kazanımını tamamlamış olması beklenir. Yetmek kelimesinden gelen yetişkinin anlamını tamamen kendi ile bütünleştirmiş ve olgunlaşmış olması beklenmektedir. Aniden yetişkin olunmayacağı konusunda araştırmacıların çoğu hemfikirlerdir. Ergenlikten yetişkinliğe geçerken ki bu dönem çok zorlayıcı olabilmektedir. Aslında yetişkin olmak nesnel bir durum değil kişiden kişiye değişiklik gösterdiği gibi kişide hissiyatı önemlidir. Örneğin kişi kendini tatmin eden bir çalışma hayatında ve evli olması kişinin yetişkin olduğu anlamına gelmemektedir. Koşullar kişiyi yetişkin yapmamaktadır. Yetişkin hissetmek yapması gereken sorumlulukların zamanını ve değerini bilmesi ile gerçekleşmektedir. Kendi kararlarını, ekonomisini ve sosyalliğini çerçeveleyebilmelidir.

“Bunlara ek olarak, yetişkinliğe geçişte iki temel psikolojik belirleyici ele alınmıştır. Birincisi, “ayrılma ve bireyselleşmeyi tamamlama” olarak gelişim literatüründe geçen başlıktır. Bu iki kavram, gelişim psikolojisindeki bazı psikodinamik kuramlarda özerklik ve bağımsızlık gelişimini açıklamak için kullanılan kavramlardır. Psikodinamik kuramlar, anne-baba-çocuk ilişkisindeki gelişimsel değişimlere odaklanmaktadır (Arnett 2004)”

Yetişkinlik ile ilgili en önemli durum olgunluktur. Bu dönemde ne çocukluğun bağımlılığı tamamen bırakılmıştır ne de yetişkin sorumluluğu tümüyle kabul edilmiştir. Bir geçiş evresindeki kişi çok fazla endişe hissetmektedir.

2.7 GENÇ YETİŞKİNLERİN ÇALIŞMA HAYATI BEKLENTİSİ

Genç yetişkinlerin genellikle beklentileri çoktur. Bu beklentilere girmeyi aldıkları eğitimlerle bağdaştırmaktadırlar. Aldıkları eğitimlerin yanında kendilerini geliştirmek ve her gün bir adım ileriye taşımak için uğraşmaktadırlar. Üniversiteden yeni mezun olmuş genç yetişkinde, işveren tecrübe aramaktadır. Çoğu genç yetişkinin en çok şikâyet ettiği konu bu olmaktadır. Bütün işverenler tecrübeli çalışan aramaktadır. Bu durum genç yetişkinlerin çalışma hayatına girişini zorlaştırmakta ve engel koymaktadır.

Araştırmalara göre Türkiye’de ilk işe girişin çok zor olduğu belirtilmiştir. Genç yetişkinler çalışma hayatına geç girdiklerinde hayata başlama süreleri uzamaktadır. Bu durum psikolojik olarak negatif etki yaratmaktadır. Uzun süreli çalışma hayatına giremeyen mezun genç yetişkin umudunu kaybetmeye başlamaktadır.

Bu kişiler umutlarını kaybettikçe iş araması azalmakta ve bir döngü içine girmektedirler. Kişi işsizlik durumunda eğitime devam etmeye karar verebilir. Lisansüstü eğitime başlayan birey çalışma hayatı kalitesini ve beklentilerini arttırmış olmaktadır. Yapılan araştırmalara göre eğitim seviyesi arttıkça iş bulma oranında azalma durumu yaşanmaktadır. Genç yetişkin için kendi ayakları üzerinde durabilmesi, var olabilmesi ve yetişkinliğe adım atabilmesinin süresi uzamaktadır.

Çalışma hayatının çalışan kişi için ihtiyaçlarını karşıladığı, kendini güvende ve iyi hissettiği bir alan olması gerekmektedir. Böylelikle genç yetişkinde verim sağlanacağı görülmektedir.

“Gençleri istekleri pek çoktur. Ve bunları hemen eyleme dönüştürmek isterler. Tutkulu, huysuz ve öfkeli dirler. Tutkularının kölesi olurlar. İsteklerinin önüne dikilen en küçük engele bile katlanamazlar. Onura ve başarıya paradan daha çok değer veririler. Çünkü paraya gereksinimleri olmamıştır. Eli açık ve iyilikseverdirler. Çünkü kötülükleri tanımamışlardır. Çabuk güvenir, çabuk bağlanırlar. Çünkü aldatılmamışlardır. Yüksek amaçları ve idealleri vardır. Çünkü daha yaşamın sillesini yememişler, koşulların sınırlayıcı etkisini öğrenmemişlerdir.” Aristo

Eğitim seviyesi arttıkça çalışma hayatı beklentisi artan genç yetişkinin tamamen kendine uygun, yeteneklerini gösterebileceği, beklentilerine uygun bir iş bulmaz ise bu işten ayrılmaya meyilli olduğu görülmektedir. Oysaki eğitim seviyesi düşük genç yetişkinlerde bu durum biraz daha farklıdır.

Bu genç yetişkinler birkaç farklı çalışma alanı deneyimleyerek kendilerini hangisinde verimli hissediyorlarsa orada kalarak devam etmeyi uygun görmektedirler. Araştırmalara göre eğitilmiş genç yetişkinler için işe bağlılık biraz daha düşük görülmektedir. Bu durumda işverenler, eğitimsiz genç yetişkinleri işe alıp onlarla devam etmeye meyillidirler. İkisi de ilk adımda deneyimsiz görünmektedirler. Düşük eğitilmiş genç yetişkinler çalışma hayatı kalitesi ve maaş beklentisi düşük olduğu için daha tercih edilebilir olduğu düşünülmektedir. Ailelerine destek olması gerekmeyen genç yetişkinlerin iş değiştirme ve iş ile ilgili beklentilerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda kişi beklentisini karşılayamadığı bir yerde çalışmak yerine beklentisini karşılayacak işi beklemekte kalmaktadır. Bu durumda kişi deneyim kazanamayarak mezun olduktan sonra işsiz kaldığı süreyi uzatmaktadır. İşveren için tercih edilme olasılığı her geçen gün azalmaktadır. Yüksek eğitim seviyesindeki bireylerin, eğitim için harcadıkları emek ve maddiyat bu bireylerin kişilerin iş seçimlerini etkilemektedir.

“Eğitilmiş kişilerin sürdürdüğü yaşam standartlarının ve beklentilerinin yüksek olması, statülerinin ve saygınlıklarının yitirme duygusu içi de olmaları etkilidir (Yılmaz vd., 2004, s. 177-178).”

Kişiler çalışma hayatından maddi olarak verim alamadığını fark ettiğinde hayal kırıklığına uğramaktadırlar. Bu hayal kırıklığı kişide psikolojik sorunlara yol açabileceği görülmektedir. Bu hayal kırıklığı cinsiyete göre değişiklik gösterebilmektedir.

“Bireysel açıdan kariyer geliştirme psikolojik bir tatmin sağladığı gibi ekonomik bir tatminde sağlamaktadır. Bu bağlamda birey sağlamış olduğu kariyer gelişimi sayesinde toplumda saygınlık kazanmakta, çaresi ile olan ilişkilerinde kendisine güven duygusu gelişmektedir. Bu açıdan bireyin kariyer sahibi olma isteğine yön veren, bireyin ilgi alanı ve beklentileri olmaktadır (Türkkahraman ve Şahin 2010, s.79).”

Genç yetişkinlerin mezun olduklarında potansiyel işsiz olacakları konusunda endişeleri bulunmaktadır. Bu yüzden genç yetişkinler mezuniyeti heyecanla beklememektedirler. Araştırmalara göre erkeklerde yaşanan hayal kırıklığı kadınların yaşadıkları hayal kırıklığına oranla daha yüksektir. Ülkemizde hala tamamen değişmeyen erkek bireyin çalışması, ailesine bakması gerektiği düşüncesi devam etmektedir. Daha mezun bile olmadan erkek genç yetişkinler çalışma hayatına girememe stresi yaşamaya başlamaktadır. Ailelerin yetiştirdikleri gençlerden beklentileri vardır.

Eğitim hayatını bitirmiş genç yetişkinlerden çalışma hayatına girmeleri son dönemlerde daha az beklense de aileye destek olmaları beklenir. Genç yetişkinlerde gelecekte evini geindiremez diye düşündüren maaşlarla çalışma hayatında olmak istemedikleri gözükmektedir. Bu durum erkek genç yetişkinlerde daha yoğun yaşanmaktadır.

Toplumsal cinsiyet algılarının bu konuya etkisi olduğu söylenebilir. Erkek genç yetişkinlerin çalışma hayatındaki başarısını genellikle geçimini ne kadar rahatlıkla sağlayabiliyor olduğu ile ölçülmektedir. Genç yetişkinlerin çalışma hayatına hızlı giriş yapamaması hatta beklentilerini karşılayacak bir çalışma hayatını senelerce beklemeleri kişilerin sosyal ve toplumsal değişikliklere yol açtığı bilinmektedir.

Evlenme yaşları ileri atmakta, aile yanından ayrılıp kendi düzenini kurmak gibi yetişkinliğe geçiş olarak adlandırılan durumlar gecikmektedir. Birey kişisel olarak kendini zamanla geri çekmekte, depresif tavırlar sergilemektedir.

‘‘Ayrıca Bireylerin uzun süren eğitim hayatları sonucu kazandıkları niteliklere uygun bir iş sahibi olamamaları psikolojilerini olumsuz olarak etkileyerek bireylerde mutsuzluk,  rezizlik ve öfke haline neden olabilmektedir (Sümer vd., 2013, s. 48).’’

Genç yetişkinler hayatlarında yeteri kadar kendilerine vakit ayırmanın zor olduğunun bilincine varıyorlar bir de eşlerine ayrı bir zaman ayırmak gerekiyor düşüncesi onlara bir adım geri attırıyor. Çalışma hayatında olsa bile gelir seviyesinin kendine tam olarak yetmediğini düşünmektedirler. Yoğun alışma saatleri olan genç yetişkinler için her geçen gün bir kısır döngü içinde sıkışma hissi oluşmaktadır. Dolayısıyla küreselleşen dünyada genç yetişkinler için evlilik fikri çok zorlaşıyor. Çalışma hayatının içinde olan genç yetişkinlerin çalışma ortamları hariç insan tanıma fırsatları çok az oluyor. Bunun sebebi sosyal hayatlarının olamayışından böylelikle yeni biri ile tanışmak ve iletişim kurmak zorlaşıyor.

Genç yetişkinlerin böyle bir yaşam çizgisinde öncelikle kariyer hedefi koyuyorlar daha sonra eşlerine ve gelecekteki çocuklarına tam olarak hakkıyla bakabileceklerini düşünürlerse evlilik konuşulmaya başlanıyor. Bu yüzden evlenme yaşı genç yetişkinler için her geçen yıl için dahada yükselmektedir.

2.8 ÇALIŞMA HAYATI EKSİKLİĞİNİN GENÇ YETİŞKİNLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Yaşamımızı sürdürmek için birçok kişinin işe ihtiyacı vardır. Kişinin beklentisine uygun, verimli bir iş yokluğu, kişinin maddi ve manevi tüm olanaklarını değiştirmekte ve güçlendirmektedir. Bu durum birçok psikolojik sorunu beraberinde getirir getirmesi çok olasıdır. Türkiye’de işsizlik oranlarının artışı ile genç yetişkinlerde kaygı problemi çok belirginleşmeye başlamaktadır. Daha mezun olmamış gençlerde bile işe girememe kaygısı boy göstermektedir. Bu durum sosyal bir varlık olan insanı toplumdan uzaklaştırmakta, içine kapanmasına sebep olmaktadır.

İş arayan herkes için işsizlik çok zor bir durumdur. Araştırmalarda sonucu belirgin psikolojik etkilerin yaşandığı ortaya çıkmıştır. İşsiz gençlerde girdikleri ortamlarda uyum sağlayamama, kendilerini geri çekme, özgüven problemleri, sıkıntı, mutsuzluk, çaresizlik gibi olumsuz duygular yüklenmektedir.

İşsiz gençler, işi olan gençlere göre daha fazla depresif olduğu görülmektedir. İşsizlik bir ailenin yaşayacağı en önemli sarsıntıyı yaratan olaylardan biridir. Gelir kaybı ve ekonomik durgunluk özellikle ailede işsiz kalan erkeği psikolojik sarsıntı ile baş başa bırakabilmektedir. Yukarda bahsedildiği gibi işsiz gençler, işi olan gençlere göre daha fazla depresiflerdir. Geleceğe bakış açıları negatif olmakla beraber zamanla umutlarının da yitirmektedirler. Aynı zamanda bu konunun cinsiyet açısından farklılıkları mevcuttur. Ataerkil bir toplumdan geliyor olmamızın bir etkisi olarak görülmektedir. 30 yaşında bir kadın ile 30 yaşında bir erkeğin çalışmıyor olması arasında psikolojik baskılar arasında büyük bir fark görülmektedir. Bu baskı erkek işsizler için daha yoğun olduğundan stres ve kaygı oranları daha yüksektir.

“Cinsiyete göre işsizlik kaygısı düzeyi öğrencilerde farklılık göstermektedir. Kaygı konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde kız öğrencilerinin kaygı düzeylerinin erkekler öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır (Dursun, Aytac, 2009).”

Kadınlarda birçok yoğun problemle karşılaşmaktadırlar.

“Kadınların en çok yaşadığı problem, “iş, aile ve özel alanı dengeleme” problemidir (Küçükşen ve Kaya, 2016; 664).”

Hem erkekler hem de kadınların, bağımlı çocuk sayısı ve mevcut işin aile sorumluluklarıyla çatışması nedeniyle işi reddetme eğiliminde oldukları belirlenmiştir. Eğitim düzeyi düştükçe psikolojik stres ve ekonomik sıkıntı yaşama düzeyinin arttığı belirlenmiştir. İşsizlik bireyin üzerinde etkili olduğu kadar yakın çevresi ve ailesi üzerinde de psiko-sosyal olarak etkileri görülmektedir. Buna ilaveten özellikle ekonominin kötü olduğu dönemlerde, işsiz kalma ihtimali yüksek bireylerde de psikolojik rahatsızlıkların görülmesi muhtemeldir. İnsanların sosyal bir varlık oldukları düşünüldüğünde, işsizliğin etkisinin onu yaşayan bireylerle sınırlı olmayacağı görülecektir.”

Genç yetişkinler işsizlik psikolojisi yaşamamak için yüksek öğretim okumaya karar vermektedir. Öğretim seviyeleri arttıkça çalışma hayatı beklentileri artmakta ve iş bulma ihtimalleri azalmaktadır. Bu bir kısır döngü haline gelmektedir. Daha lisans mezunu olamamış genç yetişkin işe giremeyeceğini düşündüğünden, bir sonraki eğitim araştırmasına başlamaktadır. Eğer uygun bir ortamı var ise bir üst seviye eğitim almak için yol aldığı gözlemlenmektedir.

Geleceğe kaygı ile bakan, işgücü piyasasından beklentisi kalmamış genç yetişkinlerin sayısının artması dikkate alınması gereken bir durumdur. Sonuç olarak, sosyal bir varlık olan insanın hayatını devam ettirmesi, maddi anlamda iyi durumda olabilmesi için çalışması gerekmektedir.

İşsizlik oranlarındaki yoğun artış iş arayan genç yetişkinleri olumsuz düşünce ve duygulara itmekte ve bu sebeple yoğun bir kaygı yaşamaktadırlar. Bu kadar kaygı içinde yetişen genç yetişkinler evlilik fikrini, iş hayatlarının olmaması sebebi ile sonraya bırakmaktadırlar.

“Clark (1995), evlilik ilişkilerinde işsizliğin yarattığı stresi belirlemek üzere yaptığı çalışmada, işsizliğin eşle üzerinde yarattığı stresin evlilik uyumunu olumsuz etkilediğini saptamıştır. Eşlerin işsizlikle baş edebilme yetenekleri ile evlilik uyum düzeyi arasında pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur.”

Evlilik sorumluluğu genç yetişkinler için zor bir durum olarak düşünülmektedir.

Şu an ki ekonomik durum ve işsizlik oranları ile evliliğe bakış açısı tamamen olumsuz yönde etkilenmektedir. Kendi ayakları üzerinde duramayan genç yetişkin bir de aile sorumluluğunu maddi ve manevi olarak almak istemediği gözükmektedir.

İşsizlik, insanlarda evlilik yaşının artması, yukarıda da bahsedildiği gibi eğitimde kalınan sürelerin uzaması gibi birçok kişinin hayatlarını ertelemelerine sebep olmaktadır. Bekar gençlerin aile bakım sorumlulukları olmadığından kişiler işsizlik sürecinde evlenmek mantıklı gelmemektedir. İşsiz ve bekar gençler aile yanında yaşamayı tercih ettikleri görülmektedir. Böylelikle yaşayacakları ekonomik riskleri azaltmaktadırlar. Ekonomik durgunluk dönemlerinde evlilerin bekarlara göre daha çok etkileniyor olması işsiz genç yetişkinleri evlilikten uzaklaştırmaktadır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma çalışma hayatı beklentisini ve evlilik beklentisini belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek üzere ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın modeli nicel araştırma olarak tanımlanmaktadır.

3.2 ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırma kapsamında çalışma hayatı beklentileri ve evlilik hayatı beklentilerini tanımlama ve bu iki kavramın birbirlerine etki edip etmediğinin araştırılması amaçlanmaktadır. Genç yetişkin bireylerin evlilik ve çalışma hayatı ile ilgili beklentilerinin tanımlanması, buna etki eden faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma hayatı beklentilerinde yaşadıkları sorunların evlilik beklentilerini; evlilik beklentilerinde yaşadıkları sorunların ise çalışma hayatı beklentilerini nasıl etkilediği konusu da araştırma amaçlarının arasında yer almaktadır.

Katılımcılara Demografik Bilgi Formu, çalışma hayatında evlilikten beklentileri hakkında fikir edinmek amacıyla Çalışma Hayatında Evlilik Beklentisi Ölçeği, evlilik beklentilerini ölçmek amacıyla da Evlilik Beklentisi Ölçeği kullanılmıştır ve anlamlı ilişki olup olmadığı hakkında bir sonuca ulaşılması hedeflenmiştir. Günümüz dünyasında belki de en fazla üzerinde durulan konu aile kavramıdır. Bu araştırma kendi ailemizi kurmak üzere başvurduğumuz aile kavramını oluşturan yapı taşlarından biri olan evlilik üzerinde dururken, evlilik kavramı ile ilgili beklentilerimizi doğrudan etkileyen çalışma hayatını da içerisine almaktadır.

Çalışma hayatı ve evliliğin çiftler için ayrıştığı noktaları ve tercihlerini yaparken üzerlerindeki etkilerinin bağlantısını araştırmayı hedeflemektedir. Bireyler için bu bağlantının incelenmesi aile danışmanlığı alanında önem teşkil etmektedir. Araştırmanın daha önce evlilik beklentileri, çalışma hayatı ile ilgili yapılan çalışmalarda varılan sonuçları güncelleyeceği, geliştireceği, mevcut bulguları genişleteceği ve diğer çalışmalara da ışık tutabileceği düşünülmektedir.

3.3 ÇALIŞMA GRUBU (EVREN VE ÖRNEKLEM)

Araştırma sonuçlarının genellendiği araştırma kapsamı içerisinde yer alan ortak özelliklere sahip birimler bütününe evren (yığın, ana kütle, toplum) denir (Ural, 2011). Varolan evrenden, onu temsil edebilecek bir parça seçme işine örnekleme denir (Kaptan,1998). Yapılan araştırmanın evreni İstanbul ili genelinde ikamet eden 18-40 yaş aralığındaki genç yetişkinleri kapsamaktadır. Örneklem seçimi tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Örnekleme tekniği olarak olasılık dışı örnekleme türlerinden kartopu örnekleme yapılmıştır. Bu birimlerden elde edilecek veriler ışığında sonraki birime ulaşılarak evreni temsil edebileceği düşünülen örneklemin oluşturulması, böylelikle başlangıçta tek bir birimden oluşan örneklem hacminin kartopu gibi büyütülmesi hedeflenmektedir. (Ural, 2011).

3.4 VERİLERİN TOPLANMASI

Katılımcılara Demografik Bilgi Formu, çalışma hayatında evlilikten beklentileri hakkında fikir edinmek amacıyla Çalışma Hayatında Evlilik Beklentisi Ölçeği, evlilik beklentilerini ölçmek amacıyla da Evlilik Beklentisi Ölçeği kullanılmıştır ve tüm ölçekler Korona virüs salgını sebebi ile veriler Google Formlar üzerinden anket oluşturularak toplanmıştır.

Jones ve Nelson (1996) tarafından geliştirilen Evlilik Beklentisi ölçeği 40 maddeden oluşan, Tamamen Katılmıyorum (1) ile Tamamen Katılıyorum (5) arasında tercih seçeneklerine sahip olan 5’li likert tipi tek boyutlu bir ölçektir. Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Test-tekrar test güvenirlik katsayısı 0.80, iç tutarlılığını belirlemek için hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise 0,79 olarak bulunmuştur. Ölçeğinin Türk kültürüne uyarlama çalışması ile geçerlik ve güvenirlik çalışmaları 2016 yılında Öz Soysal, Uz Baş ve Aysan tarafından yapılmıştır. Güvenirlik çalışmaları iki farklı yöntem kullanılarak yapılmıştır. İlk olarak Cronbach Alfa katsayısı 0,93 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak ölçeğin test-tekrar test güvenirliğinin olduğunu ve korelasyon katsayısının ($r=0.97$) olduğu hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayısının da 0.93 olduğu bulunmuştur.

Çalışma Hayatında Evlilik Beklentisi ölçeği 16 maddeden oluşan Tamamen Katılmıyorum (1) ile Tamamen Katılıyorum (5) arasında tercih seçeneklerine sahip olan 5’li likert tipi tek boyutlu bir ölçektir. Bu araştırma kapsamında, güvenirlik analizlerinde iç tutarlık katsayısı kullanılmıştır. 20 ifadenin yer aldığı ölçeğin güvenirlik analizi

sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değeri (iç tutarlık katsayısı) 0,695 olarak bulunmuştur (Tablo 4.4). Genel literatürde 0,70'ten büyük olan değerler kabul görmekte ve ölçeğin güvenilir olduğu anlamına gelmektedir (Büyüköztürk, 2002).

Ölçekler Google Formlar aracılığıyla ise 283 kişi ölçekleri doldurarak toplamda 283 katılımcıya ulaşılmıştır. Ölçeklerin doldurulması 20 dakika ile 35 dakika arasında sürmekte olup, verilerin toplanması da yaklaşık bir buçuk ay sürmüştür.

3.5 ARAŞTIRMADA KULLANILAN İSTATİSTİKSEL ANALİZLER

Verilerin normal dağılıma uygunluğunun kontrolü “Shapiro-Wilk Testi” ile yapılmıştır. Grup varyanslarının homojenlik kontrolü “Levene Testi” ile yapılmıştır. Bağımsız iki grup karşılaştırılmasında; veriler parametrik testlerin varsayımlarını sağlıyorsa “Bağımsız Örneklem T Testi” kullanılmıştır. Bağımsız ikiden fazla grup karşılaştırılmasında; veriler parametrik ve homojenlik test varsayımlarını sağlıyorsa “Tek Yönlü ANOVA Testi”, sağlamıyorsa “Welch ANOVA Testi” kullanılmıştır. “Tek Yönlü ANOVA Testi” sonrası gruplar arasındaki farklılık “Tukey-HSD” çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir.

“Welch ANOVA Testi” sonrası gruplar arasındaki farklılık “Tamhane” çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları ortalamaların yanında harfli gösterim şeklinde ifade edilmiştir.

Ölçekler arasındaki ilişkilerin incelenmesi “Pearson Momentler Çapımı Korelasyon Katsayısı” ile belirlenmiştir. Korelasyon katsayısının yorumunda “ $<0,2$ ise çok zayıf derecede korelasyon”, “ $0,2-0,4$ arasında ise zayıf derecede korelasyon”, “ $0,4-0,6$ arasında ise orta derecede korelasyon”, “ $0,6-0,8$ arasında ise yüksek derecede korelasyon”, “ $0,8>$ ise çok yüksek derecede korelasyon” kriterleri kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi $p<0,001$; $p<0,01$; $p<0,05$ olarak alınmış ve hipotezler çift yönlü olarak kurulmuştur.

Çalışılan ölçeklerin güvenilirlik düzeyinin belirlenmesi amacıyla “Cronbach's Alpha Katsayısı” hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğinin değerlendirilmesi amacı ile “Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)” yapılmıştır.

Ayrıca tüm hesaplamalarda ve yorumlamalarda istatistik anlamlılık düzeyi $\alpha<0,05$, $\alpha<0,01$, $\alpha<0,001$ olarak dikkate alınmış ve hipotezler çift yönlü olarak kurulmuştur.

Verinin istatistiksel analizi SPSS v26 (IBM Inc., Chicago, IL, USA) istatistik paket programında yapılmıştır.

4.BULGULAR

Bu bölümde çalışmaya dahil edilme kriterlerine uygun 283 yetişkin dahil edilerek yapılan araştırmanın problem durumuna göre oluşturulan alt problemlerine ilişkin elde edilen bulgular ve yorumlar değerlendirildi.

4.1 YETİŞKİNLERİN TANITICI BULGULARI

Çalışmaya katılan yetişkinlerine demografik bulguları ve aile yapısı bulgularının özet istatistikleri Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1: Yetişkinlerin demografik ve aile yapısı bulgularının özet istatistikleri

	N	%
Yaş Grup		
22 yaş ve altı	61	21,6
22-25 yaş arası	127	44,9
26-30 yaş arası	45	15,9
30 yaş ve üzeri	50	17,6
Cinsiyet		
Kadın	173	61,1
Erkek	110	38,9
Eğitim Durumu		
Lise	8	2,8
Ön Lisans	28	9,9
Lisans	198	70,0
Lisansüstü	49	17,3
Aile Yapısı		
Çekirdek Aile	209	73,9
Geniş Aile	29	10,2
Parçalanmış Aile (anne-baba ayrı veya diğer)	45	15,9

Çalışmaya katılan yetişkinlerin demografik ve aile yapısı bulgularının özet istatistikleri incelendiğinde, yetişkinlerin yaş gruplarına göre yüzde 21,6'sının (61 kişi) 22 yaş ve altı, yüzde 44,9'unun (127 kişi) 22-25 yaş arası, yüzde 15,9'unun (45 kişi) 26-30 yaş arası ve yüzde 17,6'sının (50 kişi) 30 yaş ve üzeri olduğu, cinsiyetlerine göre yüzde 61,1'inin (173 kişi) kadın ve yüzde 38,9'unun (110 kişi) erkek olduğu, eğitim durumlarına göre yüzde 2,8'inin (8 kişi) lise, yüzde 9,9'unun (28 kişi) ön lisans, yüzde 70'inin (198 kişi) lisans ve yüzde 17,3'ünün (49 kişi) lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu, aile yapılarına göre yüzde 73,3'ünün (209 kişi) çekirdek aile, yüzde 10,2'sinin (29 kişi) geniş aile ve yüzde 15,9'unun (45 kişi) parçalanmış aile (anne-baba ayrı veya diğer) yapısına sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 3.1).

Çalışmaya katılan yetişkinlerin evlilik düşünce durumu bulgularının özet istatistikleri Tablo 3.2'de verilmiştir.

Tablo 3.2: Yetişkinlerin evlilik düşünce durumu bulgularının özet istatistikleri

	N	%
Evlilik için En Uygun Yaş		
20-25 yaş arası	21	7,4
25-28 yaş arası	130	45,9
28-30 yaş arası	67	23,7
30-40 yaş arası	65	23,0
Evlilik Düşünme Durumu		
Evlenmeyi düşünüyorum	99	35,0
Evlilikle ilgili şu anda fikrim yok	127	44,9
Evliyim	34	12,0
Evlenmeyi düşünmüyorum	23	8,1
Evlilikten En Önemli Beklenti Durumu		
Düzen	120	42,4
Eşitlik	0	0,0
Duygusal yakınlık	122	43,1
Cinsellik	35	12,4
Özgür maddi durum	6	2,1
Evlilik Nedir?		
Mutlu bir beraberlik	157	55,5
Aşk ve tensel uyum	113	39,9
Aile baskısı	3	1,1
Düzenli bir hayat	10	3,5

Çalışmaya katılan yetişkinlerin evlilik düşünce durumu bulgularının özet istatistikleri incelendiğinde, yetişkinlerin evlilik için en uygun yaş düşünce durumlarına göre yüzde 7,4'ünün (21 kişi) 20-25 yaş arası, yüzde 45,9'unun (130 kişi) 25-28 yaş arası, yüzde 23,7'sinin (67 kişi) 28-30 yaş arası ve yüzde 23'ünün (65 kişi) 30-40 yaş arası yanıtını verdiği, evlilik düşünme durumlarına göre yüzde 35'inin (99 kişi) evlenmeyi düşünmediği, yüzde 44,9'unun (127 kişi) evlilikle ilgili fikri olmadığı, yüzde 12'sinin (34 kişi) evli olduğu ve yüzde 8,1'inin (23 kişi) evlenmeyi düşünmediği, evlilikten en önemli beklenti durumlarına göre yüzde 42,4'ünün (120 kişi) düzen, yüzde 43,1'inin (122 kişi) duygusal yakınlık, yüzde 12,4'ünün (35 kişi) cinsellik ve yüzde 2,1'inin (6 kişi) özgür maddi durum beklentisinin olduğu, evlilik nedir sorusuna verdikleri yanıtlara göre ise yüzde 55,5'inin (157 kişi) mutlu bir beraberlik, yüzde 39,9'unun (113 kişi) aşk ve tensel uyum, yüzde 1,1'inin (3 kişi) aile baskısı ve yüzde 3,5'inin (10 kişi) düzenli bir hayat yanıtını verdiği saptanmıştır (Tablo 3.2).

Çalışmaya katılan yetişkinlerin çalışma hayatı düşünce durumu bulgularının özet istatistikleri Tablo 3.3'de verilmiştir.

Tablo 3.3: Yetişkinlerin çalışma hayatı düşünce durumuna yönelik bulgular özet istatistikleri

	N	%
Çalışma Hayatı Düşünce Durumu		
Çalışma hayatına girmeyi düşünüyorum	118	41,7
Çalışma hayatına ilişkin şu anda fikrim yok	1	0,4
Çalışma hayatındayım	150	53,0
Çalışma hayatına girmeyi düşünmüyorum	3	1,1
Hayatımın bir döneminde çalışmayı düşünüyorum	11	3,8
Çalışma Hayatından En Önemli Beklenti Durumu		
Düzen	91	32,2
Başarı	109	38,5
Özgür maddi durum	83	29,3
Çalışma Hayatı ile İlgili Düşünce Durumu		
Düzenli bir hayat	111	39,2
Daha çok para kazanmak	80	28,3
Başarılı olmak	79	27,9
Yükselmek	13	4,6

Çalışmaya katılan yetişkinlerin çalışma hayatı düşünce durumu bulgularının özet istatistikleri incelendiğinde, yetişkinlerin çalışma hayatı düşünce durumlarına göre yüzde 41,7'sinin (118 kişi) çalışma hayatına girmeyi düşünmediği, yüzde 0,4'ünün (1 kişi) çalışma hayatına ilişkin fikri olmadığı, yüzde 53'ünün (150 kişi) çalışma hayatında olduğu, yüzde 1,1'inin (3 kişi) çalışma hayatına girmeyi düşünmediği ve yüzde 3,8'inin (11 kişi) hayatının bir döneminde çalışmayı düşündüğü, çalışma hayatında en önemli beklenti durumlarına göre yüzde 32,2'sinin (91 kişi) düzen, yüzde 38,5'inin (109 kişi) başarı ve yüzde 29,3'ünün (83 kişi) özgür maddi durum beklentisi olduğu, çalışma hayatı ile ilgili düşüncelerine göre yüzde 39,2'sinin (111 kişi) düzenli bir hayat, yüzde 28,3'ünün (80 kişi) daha çok para kazanmak, yüzde yüzde 27,9'unun (79 kişi) başarılı olmak ve yüzde 4,6'sının (13 kişi) yükselmek yanıtını verdiği saptanmıştır (Tablo 3.3).

5. Ö ÇEK GÜVENİRLİĞİ VE GEÇERLİLİĞİ

5.1 GÜVENİRLİK ANALİZİ

Ölçme araçlarının taşınması gereken en önemli özelliklerden birisi olan güvenirlik, bir ölçme aracıyla aynı koşullarda tekrarlanan ölçümlerde elde edilen ölçüm değerlerinin kararlılığının bir göstergesidir (Öncü 1994). Ölçeklerin güvenirliği farklı yollarla incelenmektedir. Cronbach (1951) tarafından geliştirilen alfa katsayısı yöntemi, özellikle likert derecelendirilen ölçeklerin iç tutarlılığını tahmin etmekte sıklıkla kullanılan bir tekniktir. Bu araştırma kapsamında, güvenirlik analizlerinde iç tutarlık katsayısı kullanılmıştır. 20 ifadenin yer aldığı ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değeri (iç tutarlık katsayısı) 0,695 olarak bulunmuştur (Tablo 4.4). Genel literatürde 0,70'ten büyük olan değerler kabul görmekte ve ölçeğin güvenilir olduğu anlamına gelmektedir (Büyüköztürk, 2002). Dolayısıyla araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilir olmadığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.1: Ö'çeğin Cronbach's Alpha değeri

Cronbach's Alpha	N (madde)
0,695	20

Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri incelendiğinde ölçeğin ilk aşama güvenilirliğinin varsayımı sağlamadığı görülmektedir (Cronbach's Alpha = 0,695<0,7). Bundan dolayı güvenirlik analizi üzerinden madde atımına gidilmiştir ve 7. maddenin ölçekten çıkarılması ile Cronbach's Alpha değerinin varsayımı sağladığı saptanmıştır.

Tablo 4.1: Ölçeğin Cronbach's Alpha değeri

Cronbach's Alpha	N (madde)
0,719	19

İkinci aşama ölçeğin Cronbach's Alpha değeri incelendiğinde, 19 ifadenin yer aldığı ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değeri $0,719 > 0,7$ olarak bulunmuştur (Tablo 4.1). Dolayısıyla araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

5.2 GEÇERLİLİK ANALİZİ

Ölçek geliştirme sürecinde yapı geçerliliği, ölçmeyi hedeflenen davranışları ölçüp ölçmediğini ve nasıl bir yapısal modelle ölçtüğünü anlamamızı sağlar. Yapı geçerliliğinde en çok kullanılan tekniklerden birisi faktör analizidir (Büyüköztürk ve ark. 2012). Bu araştırmada ölçeğin faktör yapısını ortaya çıkarmak için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır.

5.3 AÇIKLAYICI FAKTÖR ANALİZİ (AFA)

Açıklayıcı Faktör analizi (AFA), aralarında ilişki bulunduğu düşünülen çok sayıdaki değişkenin daha az sayıdaki doğrudan gözlenemeyen değişken veya değişkenler ile yorumlanabilmesine olanak sağlayan çok değişkenli analiz tekniğidir (Şencan 2005; Çolakoğlu ve Büyükekşi 2014).

AFA aşamasından önce Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) ve Bartlett Testleri ile verilerin faktör analizine uygun olup olmadığı test edilmiştir. KMO değeri 0,5-0,7 arası orta, 0,7-0,8 arası iyi, 0,8-0,9 arası çok iyi ve 0,9 üzerini süper olarak belirtilmektedir (Çolakoğlu ve Büyükekşi 2014). Bu çalışmada KMO değeri 0,712 olarak elde edilmiştir (Tablo 4.2). Yani araştırmanın örneklem hacminin yeterli olduğu saptanmıştır.

Normal dağılım düzeyinin ölçülebilmesi için gerçekleştirilen Bartlett testi sonucu istatistikî açıdan anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,001$). Dolayısıyla, çalışmada kullanılan veri setinin AFA'ya uygun olduğuna karar verilerek analiz aşamasına geçilmiştir.

Tablo 4.2: KMO ve Bartlett's test sonuçları

KMO ve Bartlett's Testi		
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO).		0,712
Bartlett's Testi	Ki-Kare	1171,053
	SD	120
	P	,000

***: <0,001

Bu çerçevede ilk aşamada, ölçeğin faktör yapısını belirlemek üzere Temel Bileşenler Analizi (TBA) yapılmıştır. Ölçeğin dört faktörlü bir yapıya uygun olması nedeniyle döndürme tekniği olarak Varimax döndürme tekniği kullanılmıştır.

Bu doğrultuda madde yük değeri 0,30'un altında olan (Kalaycı 2006) 3 madde (M6, M8 ve M16) ölçekten çıkarıldıktan sonra geriye kalan 16 madde üzerinde işlem yinelenmiştir.

AFA sonucunda, faktör yükleri 0,30'un ve öz değerleri 1'in üzerinde olan ve toplam varyansın yüzde 56,313'ünü açıklayan 3 faktör elde edilmiştir (Tablo 4.2).

Ortaya çıkan faktörler, "Faktör-1: Sorumluluk Kaygısı", "Faktör-2: Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi", "Faktör-3: Çalışma Hayatı Karamsarlığı" ve "Faktör-4: Meslek Seçimi Umutsuzluğu" şeklinde adlandırılmıştır. Bu boyutları oluşturan maddelerin faktör yükleri, öz değerleri ve açıklanan varyans yüzdelere Tablo 4.3'de verilmiştir.

Tablo 4.3 : AFA sonucunda elde edilen ölçeğin boyutları

Maddeler	Faktörler			
	Faktör-1	Faktör-2	Faktör-3	Faktör-4
M15-Evlilik hayatındaki sorumluluklar gözümde şimdiden çok büyüyor.	,828			
M18- Hem iş hem de ev işi sorumlulukları beni evlenmekten soğutuyor.	,815			
M14-Çalışma hayatındaki sorumluluklar gözümde şimdiden çok büyüyor.	,634			

M20- Evlilikteki maddi sorumluluklar gözümü korkutuyor.	,622			
M11- Çalışma hayatım zamanımın büyük bir çoğunluğunu alacağından evlilik sorumluluklarını tam olarak yerine getiremeyeceğimi düşünüyorum.	,491			
M13- Evlilik hayatımda eşimin desteğiyle işyerinde motivasyonumun yüksek olacağına inanıyorum.		,781		
M19- Evlilik hayatımın iyi olması iş verimliliğimi arttıracığına inanıyorum.		,771		
M12- İyi bir evlilikle başarılı bir çalışma hayatı arasında ilişki olduğunu düşünüyorum.		,687		
M17- Düzenli bir çalışma hayatım olursa evlenmek isterim.		,655		
M10- Evliliğin maddi sorumluluğunu kaldırabilmek için çalışma hayatında olmam gerektiğini düşünüyorum.		,581		
M2- Mesleğimi yapmayı düşünmüyorum.			,831	
M3- Bu mesleği seçtiğim için pişmanlık duyuyorum.			,785	
M9- Kendime uygun bir iş bulma ümidim yok.			,676	
M4- Eğitim aldığım mesleğime ilişkin yeterince istihdam olanaklarının olmaması beni olumsuz etkiliyor.				,821
M5- Mesleğime ilişkin aldığım eğitimin yetersiz olması beni olumsuz etkiliyor.				,654
M1- İşverenlerin mesleğimin değerini bilmeyeceğini düşünüyorum.				,639
AVOyüzde	20,12	15,99	11,80	8,39
Ö	3,219	2,560	1,888	1,343

AVO: Açıklanan Varyans Oranı, ÖD: Öz Değer

5.4 ÇALIŞMA HAYATINDA EVLİLİK BEKLENTİSİ Ö ÇEĞİ'NE (ÇHEBÖ) İLİŞKİN BULGULAR

Çalışma Hayatında Evlilik Beklentisi Ölçeği (ÇHEBÖ) puanlarının tanımlayıcı istatistik değerleri hesaplanmış ve sonuçları Tablo 4.4'de verilmiştir.

Tablo 4.4: ÇHEB yönelik tanımlayıcı bulgular

Faktör Düzeyleri	N	Minimum	Maximum	Ort.	Std. Sapma
Sorumluluk Kaygısı	283	5,00	23,00	13,46	3,89
Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi	283	9,00	25,00	19,70	3,27
Çalışma Hayatı Karamsarlığı	283	3,00	15,00	7,04	2,79
Meslek Seçimi Umutsuzluğu	283	3,00	15,00	9,50	2,74
ÇHEBÖ Toplam	283	32,00	76,00	49,69	7,51

Çalışma Hayatında Evlilik Beklentisi Ölçeği (ÇHEBÖ) puanlarının tanımlayıcı istatistik değerleri incelendiğinde, “Sorumluluk Kaygısı” alt boyutunun en küçük 5,0 ile en yüksek 23,0 arası değer aldığı ve ortalamasının $13,46 \pm 3,89$ olduğu, “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” alt boyutunun 9,0-25,0 arası değer aldığı ve ortalamasının $19,70 \pm 3,27$ olduğu, “Çalışma Hayatı Karamsarlığı” alt boyutunun 3,0-15,0 arası değer aldığı ve ortalamasının $7,04 \pm 2,79$ olduğu, “Meslek Seçimi Umutsuzluğu” alt boyutunun 3,0-15,0 arası değer aldığı ve ortalamasının $9,50 \pm 2,74$ olduğu görülmektedir.

“ÇHEBÖ Toplam” puanında ise en küçük 32,0 ile en yüksek 76,0 arası değer aldığı ve ortalamasının $49,69 \pm 7,51$ olduğu saptanmıştır (Tablo 4.4).

5.4.1 Çalışma Hayatında Evlilik Beklentisi Ölçeği (ÇHEBÖ) Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Çalışmaya katılan yetişkinlerin ÇHEBÖ puanlarının demografik değişkenlere göre karşılaştırmaları yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.5-Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 4.5: ÇHEBÖ puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Yaş Grup	N	Ort.	SS	F ve W	p
ÇHEBÖ	Sorumluluk Kaygısı	22 yaş ve altı	61	13,49	4,04	1,220	0,303
		22-25 yaş arası	127	13,61	3,75		
		26-30 yaş arası	45	13,98	4,52		
		30 yaş ve üzeri	50	12,56	3,42		
	Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi	22 yaş ve altı	61	20,21 ^b	3,03	10,097	0,000***
		22-25 yaş arası	127	20,17 ^b	3,57		
		26-30 yaş arası	45	19,56 ^b	3,11		
		30 yaş ve üzeri	50	17,98 ^a	2,24		
	Çalışma Hayatı Karamsarlığı	22 yaş ve altı	61	7,03	2,92	0,788	0,501
		22-25 yaş arası	127	6,79	2,68		
		26-30 yaş arası	45	7,33	2,86		
		30 yaş ve üzeri	50	7,40	2,86		
	Meslek Seçimi Umutsuzluğu	22 yaş ve altı	61	9,75	2,64	0,754	0,521
		22-25 yaş arası	127	9,24	2,76		
		26-30 yaş arası	45	9,78	2,40		
		30 yaş ve üzeri	50	9,62	3,06		
	ÇHEBÖ Toplam	22 yaş ve altı	61	50,49	8,07	1,840	0,140
		22-25 yaş arası	127	49,80	7,36		
		26-30 yaş arası	45	50,64	7,45		

		30 yaş ve üzeri	50	47,56	7,03		
--	--	-----------------	----	-------	------	--	--

F: Tek Yönlü ANOVA Testi, W: *Welch ANOVA Testi*

***:<0,001 Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır (p<0,05)

ÇHEBÖ puanlarının yaş gruplarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Tek Yönlü ANOVA Testi” ve “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.6’da verilmiştir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (p<0,001), diğer alt boyutlar ve “ÇHEBÖ Toplam” puanında anlamlı bir fark olmadığı (p>0,05) saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tamhane Testi” sonuçlarına göre “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” alt boyutunda 22 yaş ve altı olan yetişkinlerin (20,21±3,03) puan ortalaması, 30 yaş ve üzeri olan yetişkinlere (17,98±2,24) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.6: ÇHEBÖ puanlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
ÇHEBÖ	Sorumluluk Kaygısı	Kadın	173	13,30	3,91	-0,841	0,401
		Erkek	110	13,70	3,88		
	Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi	Kadın	173	19,43	3,20	-1,736	0,084
		Erkek	110	20,12	3,35		
	Çalışma Hayatı Karamsarlığı	Kadın	173	6,95	2,59	-0,593	0,554
		Erkek	110	7,16	3,08		
	Meslek Seçimi Umutsuzluğu	Kadın	173	9,46	2,67	-0,347	0,729
		Erkek	110	9,57	2,84		
	ÇHEBÖ Toplam	Kadın	173	49,14	7,45	-1,550	0,122
		Erkek	110	50,55	7,56		

t: Bağımsız Örneklem T Testi

ÇHEBÖ puanlarının cinsiyetlerine göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Bağımsız Örneklem T Testi” yapılmış ve sonuçları Tablo 4.7’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin tüm alt boyutlarda ve “ÇHEBÖ Toplam” puanında anlamlı bir fark olmadığı (p>0,05) belirlenmiştir.

Tablo 4.7: ÇHEBÖ' puanlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Eğitim Durumu	N	Ort.	SS	F	p
ÇHEBÖ	Sorumluluk Kaygısı	Lise	8	10,00	3,02	2,196	0,089
		Ön Lisans	28	13,57	4,64		
		Lisans	198	13,54	3,72		
		Lisansüstü	49	13,61	4,07		
	Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi	Lise	8	19,88	3,40	1,765	0,154
		Ön Lisans	28	20,39	2,28		
		Lisans	198	19,81	3,42		
		Lisansüstü	49	18,80	3,02		
	Çalışma Hayatı Karamsarlığı	Lise	8	6,63	3,50	0,424	0,736
		Ön Lisans	28	7,57	2,86		
		Lisans	198	6,99	2,85		
		Lisansüstü	49	6,98	2,42		
	Meslek Seçimi Umutsuzluğu	Lise	8	9,00	2,51	0,572	0,634
		Ön Lisans	28	8,93	2,71		
		Lisans	198	9,59	2,68		
		Lisansüstü	49	9,55	3,04		
	ÇHEBÖ Toplam	Lise	8	45,50	7,33	1,164	0,324
		Ön Lisans	28	50,46	7,68		
		Lisans	198	49,93	7,54		
		Lisansüstü	49	48,94	7,27		

F: Tek Yönlü ANOVA Testi

ÇHEBÖ puanlarının eğitim durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Tek Yönlü ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçları Tablo 4.7’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin tüm alt boyutlarda ve “ÇHEBÖ Toplam” puanında anlamlı bir fark olmadığı ($p>0,05$) belirlenmiştir.

Tablo 4.8: ÇHEBÖ' puanlarının aile yapılarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Aile Yapısı	N	Ort.	SS	F ve W	p
ÇHEBÖ	Sorumluluk Kaygısı	Çekirdek Aile	209	13,07 ^a	3,85	6,102	0,003**
		Geniş Aile	29	13,41 ^a	3,43		
		Parçalanmış Aile (anne-baba ayrı veya diğer)	45	15,27 ^b	3,93		
	Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi	Çekirdek Aile	209	19,87	3,32	1,137	0,322
		Geniş Aile	29	19,38	3,22		
		Parçalanmış Aile (anne-baba ayrı veya diğer)	45	19,11	3,05		
		Çekirdek Aile	209	6,99	2,89	1,604	0,203
		Geniş Aile	29	6,48	2,49		

	Çalışma Hayatı Karamsarlığı	Parçalanmış Aile (anne-baba ayrı veya diğer)	45	7,62	2,45	2,446	0,089
	Meslek Seçimi Umutsuzluğu	Çekirdek Aile	209	9,71	2,82		
		Geniş Aile	29	8,79	2,57		
	ÇHEBÖ Toplam	Parçalanmış Aile (anne-baba ayrı veya diğer)	45	8,98	2,34	1,833	0,168
		Çekirdek Aile	209	49,64	7,77		
		Geniş Aile	29	48,07	5,77		
		Parçalanmış Aile (anne-baba ayrı veya diğer)	45	50,98	7,18		
		Çekirdek Aile	209	49,64	7,77		
		Geniş Aile	29	48,07	5,77		

F: Tek Yönlü ANOVA Testi, W: Welch ANOVA Testi

**, <0,01

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır (p<0,05)

ÇHEBÖ puanlarının aile yapılarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Tek Yönlü ANOVA Testi” ve “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.8’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “Sorumluluk Kaygısı” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (p<0,01), diğer alt boyutlar ve “ÇHEBÖ Toplam” puanında anlamlı bir fark olmadığı (p>0,05) saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tukey-HSD Testi” sonuçlarına göre “Sorumluluk Kaygısı” alt boyutunda parçalanmış aile yapısına sahip olan yetişkinlerin (15,27±3,93) puan ortalaması, çekirdek aile yapısına sahip olan yetişkinlere (13,07±3,85) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.9: ÇHEBÖ puanlarının evlilik düşünme durumlarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Evlilik Düşünme Durumu	N	Ort.	SS	F ve W	p
ÇHEBÖ	Sorumluluk Kaygısı	Evlenmeyi düşünüyorum	99	12,26 ^a	3,67	15,320	0,000***
		Evlilikle ilgili şu anda fikrim yok	127	14,51 ^b	3,51		
		Evliyim	34	11,24 ^a	3,67		
		Evlenmeyi düşünmüyorum	23	16,04 ^b	3,96		
	Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi	Evlenmeyi düşünüyorum	99	20,14 ^c	3,30	5,067	0,002**
		Evlilikle ilgili şu anda fikrim yok	127	20,01 ^{bc}	3,16		
		Evliyim	34	18,35 ^{ab}	2,83		

		Evlenmeyi düşünmüyorum	23	18,04 ^a	3,55		
	Çalışma Hayatı Karamsarlığı	Evlenmeyi düşünüyorum	99	7,09	2,90	0,619	0,603
		Evlilikle ilgili şu anda fikrim yok	127	6,98	2,68		
		Evliyim	34	6,65	2,65		
		Evlenmeyi düşünmüyorum	23	7,65	3,19		
	Meslek Seçimi Umutsuzluğu	Evlenmeyi düşünüyorum	99	9,01	3,11	2,043	0,115
		Evlilikle ilgili şu anda fikrim yok	127	9,57	2,29		
		Evliyim	34	10,18	3,17		
		Evlenmeyi düşünmüyorum	23	10,22	2,32		
	ÇHEBÖ Toplam	Evlenmeyi düşünüyorum	99	48,51 ^{ab}	7,23	5,364	0,001**
		Evlilikle ilgili şu anda fikrim yok	127	51,08 ^b	7,25		
		Evliyim	34	46,41 ^a	6,66		
		Evlenmeyi düşünmüyorum	23	51,96 ^b	9,12		

F: Tek Yönlü ANOVA Testi, W: Welch ANOVA Testi

:<0,01, *:<0,001

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır (p<0,05)

ÇHEBÖ puanlarının evlilik düşünme durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Tek Yönlü ANOVA Testi” ve “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.9’de verilmiştir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “Sorumluluk Kaygısı”, “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” alt boyutlarında ve “ÇHEBÖ Toplam” puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (p<0,01, p<0,001), diğer alt boyutlarda anlamlı bir fark olmadığı (p>0,05) saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tukey-HSD Testi” sonuçlarına göre “Sorumluluk Kaygısı” alt boyutunda evlenmeyi düşünmeyen yetişkinlerin (16,04±3,96) puan ortalaması, evli yetişkinlere (11,24±3,67) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Ölçeğin “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” alt boyutunda evlenmeyi düşünen yetişkinlerin (20,14±3,30) puan ortalaması, evlenmeyi düşünmeyen yetişkinlere (18,04±3,55) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Ölçeğin “ÇHEBÖ Toplam” puanında evlenmeyi düşünmeyen yetişkinlerin ($51,96 \pm 9,12$) puan ortalaması, evli yetişkinlere ($46,41 \pm 6,66$) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.10: ÇHEBÖ’ puanlarının çalışma hayatından beklenti durumlarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Çalışma Hayatından Beklenti Durumu	N	Ort.	SS	F ve W	p
ÇHEBÖ	Sorumluluk Kaygısı	Düzen	91	13,04	4,32	0,887	0,413
		Başarı	109	13,52	3,48		
		Özgür maddi durum	83	13,82	3,92		
	Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi	Düzen	91	19,65 ^{ab}	3,08	4,524	0,012*
		Başarı	109	20,33 ^b	3,14		
		Özgür maddi durum	83	18,92 ^a	3,51		
	Çalışma Hayatı Karamsarlığı	Düzen	91	6,81	2,73	0,833	0,436
		Başarı	109	6,98	2,78		
		Özgür maddi durum	83	7,35	2,87		
	Meslek Seçimi Umutsuzluğu	Düzen	91	9,15	2,50	1,507	0,224
		Başarı	109	9,57	3,11		
		Özgür maddi durum	83	9,80	2,42		
	ÇHEBÖ Toplam	Düzen	91	48,66	7,74	1,379	0,254
		Başarı	109	50,40	7,55		
		Özgür maddi durum	83	49,88	7,16		

F: Tek Yönlü ANOVA Testi, W: Welch ANOVA Testi

*: <0,05

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır ($p < 0,05$)

ÇHEBÖ puanlarının çalışma hayatından beklenti durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Tek Yönlü ANOVA Testi” ve “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.11’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p < 0,05$), diğer alt boyutlarda ve “ÇHEBÖ Toplam” puanında anlamlı bir fark olmadığı ($p > 0,05$) saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tukey-HSD Testi” sonuçlarına göre “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” alt boyutunda başarı beklentisi olan yetişkinlerin ($20,33 \pm 3,14$) puan ortalaması, özgür maddi durum beklentisi olan yetişkinlere ($18,92 \pm 3,51$) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.11: ÇHEBÖ puanlarının çalışma hayatı ile ilgili düşünce durumlarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Çalışma Hayatı ile İlgili Düşünce Durumu	N	Ort.	SS	F ve W	p
ÇHEBÖ	Sorumluluk Kaygısı	Düzenli bir hayat	111	12,83	3,89	1,821	0,143
		Daha çok para kazanmak	80	14,03	4,06		
		Başarılı olmak	79	13,82	3,50		
		Yükselmek	13	13,08	4,73		
	Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi	Düzenli bir hayat	111	19,45 ^a	3,29	3,923	0,014*
		Daha çok para kazanmak	80	19,08 ^a	3,56		
		Başarılı olmak	79	20,34 ^{ab}	2,82		
		Yükselmek	13	21,69 ^b	2,75		
	Çalışma Hayatı Karamsarlığı	Düzenli bir hayat	111	7,07 ^{ab}	2,86	3,868	0,013*
		Daha çok para kazanmak	80	7,75 ^b	2,88		
		Başarılı olmak	79	6,35 ^a	2,61		
		Yükselmek	13	6,46 ^a	1,51		
	Meslek Seçimi Umutsuzluğu	Düzenli bir hayat	111	9,50	2,57	0,009	0,999
		Daha çok para kazanmak	80	9,54	2,70		
		Başarılı olmak	79	9,47	2,94		
		Yükselmek	13	9,54	3,33		
	ÇHEBÖ Toplam	Düzenli bir hayat	111	48,85	7,75	0,825	0,481
		Daha çok para kazanmak	80	50,39	7,68		
		Başarılı olmak	79	49,99	7,13		
		Yükselmek	13	50,77	6,72		

F: Tek Yönlü ANOVA Testi, W: Welch ANOVA Testi

*:<0,05

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır (p<0,05)

ÇHEBÖ puanlarının çalışma hayatı ile ilgili düşünce durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Tek Yönlü ANOVA Testi” ve “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.11’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” ve “Çalışma Hayatı Karamsarlığı” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (p<0,05), diğer alt boyutlarda ve “ÇHEBÖ Toplam” puanında anlamlı bir fark olmadığı (p>0,05) saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tukey-HSD Testi” sonuçlarına göre “Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi” alt boyutunda yükselme düşüncesinde olan yetişkinlerin (21,69±2,75) puan ortalaması, daha çok para kazanma

düşüncesinde olan yetişkinlere ($19,08 \pm 3,56$) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tamhane Testi” sonuçlarına göre “Çalışma Hayatı Karamsarlığı” alt boyutunda daha çok para kazanma düşüncesinde olan yetişkinlerin ($7,75 \pm 2,88$) puan ortalaması, başarılı olma düşüncesinde olan yetişkinlere ($6,35 \pm 2,61$) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

5.5 EVLİLİK BEKLENTİSİ ÖLÇEĞİ'NE (EBO) İLİŞKİN BULGULAR

5.5.1 Evlilik Beklentisi Ölçeği (Ebö) Güvenirlik Analizi

Araştırmada kullanılan Evlilik Beklentisi Ölçeği (EBÖ) 283 yetişkine uygulanması ile elde edilen verilerin güvenirlik analizi incelenmiş ve Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12: EBO için Cronbach’s Alpha değeri

Alt Boyut	Cronbach’s Alpha Değeri
EBÖ Toplam	0,833

40 ifadenin yer aldığı Evlilik Beklentisi Ölçeğinin (EBÖ) güvenirlik analizi Özsoysal ve ark. (2016) tarafından yapılmış ve güvenirlik analizi sonucu Cronbach’s Alpha değeri 0,93 olarak bulunmuş ve ölçeğin güvenilir olduğu kanaatine varılmıştır. Bu çalışmada ise “EBÖ Toplam” puanı için ise ($\alpha = 0,833$) olarak bulunmuştur (Tablo 4.12). Sonuç olarak ölçeğin tamamının ve tüm boyutlarının oldukça güvenilir olduğu saptanmıştır.

Evlilik Beklentisi Ölçeği (EBÖ) puanlarının tanımlayıcı istatistik değerleri hesaplanmış ve sonuçları Tablo 4.13’de verilmiştir.

Tablo 4.13: EBO Ölçeğinin tanımlayıcı istatistikleri

Faktör Düzeyleri	N	Minimum	Maximum	Ort.	Std. Sapma
EBÖ Toplam	283	80,00	169,00	130,40	13,82

Evlilik Beklentisi Ölçeği (EBÖ) puanlarının tanımlayıcı istatistik değerleri incelendiğinde, “EBÖ Toplam” puanında ise en küçük 80,0 ile en yüksek 169,0 arası değer aldığı ve ortalamasının $130,40 \pm 13,80$ olduğu saptanmıştır (Tablo 4.13).

5.5.2 Evlilik Beklentisi Ölçeği (ebö) Puanlarının Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Çalışmaya katılan yetişkinlerin EBÖ puanlarının demografik değişkenlere göre karşılaştırmaları yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.14-Tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 4.14: ÇHEBO’puanlarının yaş gruplarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Yaş Grup	N	Ort.	SS	W	p
EBÖ	EBÖ Toplam	22 yaş ve altı	61	131,02 ^b	12,90	6,730	0,000***
		22-25 yaş arası	127	131,72 ^b	13,12		
		26-30 yaş arası	45	133,62 ^b	16,67		
		30 yaş ve üzeri	50	123,38 ^a	11,79		

W: Welch ANOVA Testi

***:<0,001

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır (p<0,05)

EBÖ puanlarının yaş gruplarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.14’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “EBÖ Toplam” puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (p<0,001) saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tamhane Testi” sonuçlarına göre “EBÖ Toplam” puanında 26-30 yaş arası olan yetişkinlerin ($133,62 \pm 16,67$) puan ortalaması, 30 yaş ve üzeri olan yetişkinlere ($123,38 \pm 11,79$) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.15: EBO’puanlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
EBÖ	EBÖ Toplam	Kadın	173	129,09	13,57	-1,999	0,047*
		Erkek	110	132,45	14,03		

t: Bağımsız Örneklem T Testi
*: <0,05

EBÖ puanlarının cinsiyetlerine göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Bağımsız Örneklem T Testi” yapılmış ve sonuçları Tablo 4.15’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “EBÖ Toplam” puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p < 0,05$) saptanmıştır.

Tablo 4.16: EBO’puanlarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Eğitim Durumu	N	Ort.	SS	W	p
EBÖ	EBÖ Toplam	Lise	8	133,38	30,70	0,885	0,461
		Ön Lisans	28	134,25	14,35		
		Lisans	198	130,10	12,90		
		Lisansüstü	49	128,92	13,18		

W: Welch ANOVA Testi

EBÖ puanlarının eğitim durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçları Tablo 4.16’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “EBÖ Toplam” puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ($p > 0,05$) saptanmıştır.

Tablo 4.17: EBO’puanlarının aile yapılarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Aile Yapısı	N	Ort.	SS	F	p
EBÖ	EBÖ Toplam	Çekirdek Aile	209	130,65	13,72	1,891	0,153
		Geniş Aile	29	133,41	16,35		
		Parçalanmış Aile (anne-baba ayrı veya diğer)	45	127,27	12,20		

F: Tek Yönlü ANOVA Testi

EBÖ puanlarının aile yapılarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Tek Yönlü ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.17’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “EBÖ Toplam” puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı ($p > 0,05$) saptanmıştır.

Tablo 4.18: EBO' puanlarının evlilik düşünme durumlarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Evlilik Düşünme Durumu	N	Ort.	SS	F	p
EBÖ	EBÖ Toplam	Evlenmeyi düşünüyorum	99	133,20 ^b	13,81	4,744	0,003**
		Evlilikle ilgili şu anda fikrim yok	127	130,74 ^{ab}	13,09		
		Evliyim	34	124,47 ^a	15,49		
		Evlenmeyi düşünmüyorum	23	125,17 ^a	11,87		

F: Tek Yönlü ANOVA Testi

**:<0,01

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır (p<0,05)

EBÖ puanlarının evlilik düşünme durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Tek Yönlü ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.18’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “EBÖ Toplam” puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (p<0,01) saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tukey-HSD Testi” sonuçlarına göre “EBÖ Toplam” puanında evlenmeyi düşünen yetişkinlerin (133,20±13,81) puan ortalaması, evli yetişkinlere (124,47±15,49) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.19: EBO' puanlarının çalışma hayatından beklenti durumlarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Çalışma Hayatından Beklenti Durumu	N	Ort.	SS	W	p
EBÖ	EBÖ Toplam	Düzen	91	131,68	14,19	1,052	0,352
		Başarı	109	130,78	12,11		
		Özgür maddi durum	83	128,48	15,41		

W: Welch ANOVA Testi

EBÖ puanlarının çalışma hayatından beklenti durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.23’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “EBÖ Toplam” puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı (p>0,05) saptanmıştır.

Tablo 4.20: EBO' puanlarının çalışma hayatı ile ilgili düşünce durumlarına göre karşılaştırılması

Ölçek	Alt Boyut	Çalışma Hayatı ile İlgili Düşünce Durumu	N	Ort.	SS	W	p
EBÖ	EBÖ Toplam	Düzenli bir hayat	111	130,55 ^{ab}	14,48	4,032	0,011*
		Daha çok para kazanmak	80	129,59 ^a	15,80		
		Başarılı olmak	79	129,68 ^a	10,96		
		Yükselmek	13	138,39 ^b	8,22		

W: Welch ANOVA Testi

*:<0,05

Ortak harfi olmayan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır (p<0,05)

EBÖ puanlarının çalışma hayatı ile ilgili düşünce durumlarına göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla “Welch ANOVA Testi” yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.20’de verilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin “ÇHEBÖ Toplam” puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (p<0,05) saptanmıştır.

Gruplar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan “Tamhane Testi” sonuçlarına göre “EBÖ Toplam” puanında yükselme düşüncesinde olan yetişkinlerin (138,39±8,22) puan ortalaması, daha çok para kazanma düşüncesinde olan yetişkinlere (129,59±15,80) göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

5.6 Ö' ÇEKLER ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN İNCELENMESİ

Ölçekler ve alt boyutları arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanmış ve Tablo 4.21’te ki korelasyon matrisinde verilmiştir.

Tablo 4.21: Ö' çekler ve alt boyutlar arasındaki korelasyon katsayıları

		ÇHEBÖ-1	ÇHEBÖ-2	ÇHEBÖ-3	ÇHEBÖ-4	ÇHEBÖ-T	EBÖ-T
ÇHEBÖ-1	p	1					
	r						
ÇHEBÖ-2	p	,054	1				
	r	,365					
ÇHEBÖ-3	p	,240	-,099	1			
	r	,000***	,095				
ÇHEBÖ-4	p	,173	,089	,342	1		
	r	,003**	,136	,000***			

ÇHEBÖ-T	p	,694	,459	,577	,620	1	
	r	,000***	,000***	,000***	,000***		
EBÖ-T	p	-,048	,475	,025	,075	,219	1
	r	,419	,000***	,673	,210	,000***	

ÇHEBÖ-1: Sorumluluk Kaygısı, ÇHEBÖ-2: Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi, ÇHEBÖ-3: Çalışma Hayatı Karamsarlığı, ÇHEBÖ-4: Meslek Seçimi Umutsuzluğu, ÇHEBÖ-T: ÇHEBÖ Toplam

EBÖ-T: EBÖ Toplam

r: Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı

:<0,01, *:<0,001

ÇHEBÖ'in "Sorumluluk Kaygısı" alt boyutu ile ÇHEBÖ'in "Çalışma Hayatı Karamsarlığı" alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif zayıf derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,240$, $p<0,001$).

ÇHEBÖ'in "Sorumluluk Kaygısı" alt boyutu ile ÇHEBÖ'in "Meslek Seçimi Umutsuzluğu" alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif çok zayıf derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,173$, $p<0,01$).

ÇHEBÖ'in "Sorumluluk Kaygısı" alt boyutu ile ÇHEBÖ'in "ÇHEBÖ Toplam" puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yüksek derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,694$, $p<0,001$).

ÇHEBÖ'in "Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi" alt boyutu ile ÇHEBÖ'in "ÇHEBÖ Toplam" alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif orta derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,459$, $p<0,001$).

ÇHEBÖ'in "Evliliğin Çalışma Üzerine Etkisi" alt boyutu ile EBÖ'nün "EBÖ Toplam" alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif orta derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,475$, $p<0,001$).

ÇHEBÖ'in "Çalışma Hayatı Karamsarlığı" alt boyutu ile ÇHEBÖ'in "Meslek Seçimi Umutsuzluğu" alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif zayıf derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,342$, $p<0,001$).

ÇHEBÖ'in "Çalışma Hayatı Karamsarlığı" alt boyutu ile ÇHEBÖ'in "ÇHEBÖ Toplam" alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif orta derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,577$, $p<0,001$).

ÇHEBÖ’ın “Meslek Seçimi Umutsuzluğu” alt boyutu ile ÇHEBÖ’ın “ÇHEBÖ Toplam” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yüksek derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,620$, $p<0,001$).

ÇHEBÖ’ın “ÇHEBÖ Toplam” puanı ile EBÖ’nün “EBÖ Toplam” alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif zayıf derecede korelasyon bulunmuştur ($r=0,219$, $p<0,001$).

6. TARTIŞMA

Konuya ilişkin literatür taramasında, doğrudan çalışma hayatı beklentisi ile evlilik beklentisi, ayrıca bu iki beklentinin birbirlerine etkisine yönelik araştırmaya çok fazla rastlanmamıştır. Çiftlerin evlilik beklentileri tamamen kişisel olarak şekillenmektedir. Cinsiyetler açısından bile beklentiler değişmektedir. Örneğin, kadınlarda evlilik beklentisinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Genç yetişkinlerin, çalışma hayatında evlilik beklentilerini değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlara yer verilmiştir. Evlilik için en uygun yaş aralığının 25-28 olduğu sonucu elde edilmiştir. İlk evlilik yaşı eski dönemlere göre sürekli kendini ileriye atmaktadır. Bu duruma neden olan birçok etken vardır. Nedenlerinden biri, yaşadığımız dönemdeki ekonomik durumun çok etkili olmasıdır. Kendi düzenini kuramamış, özgür ve bağımsız bir şekilde maddi durumunu yakalayamamış genç yetişkinler üniversiteden mezun olduklarında evlenmek istememektedirler. Evliliğin maddi sorumluluklarından çekinmektedirler. Ailesi ile yaşamakta olan genç yetişkin çalışma hayatından kazandığı geliri biriktirebilmekte veya sadece bireysel harcamalarında kullanabilmektedir. Bu durum çalışma hayatına girmeyi başarabilmiş bireyler için geçerlidir. Çalışma hayatına henüz girememiş ailesi ile yaşayan bireyler için durum çok daha zordur. Bu bireyler için bilinçli bir karar olmakla beraber, evlilik çok sonraya ertelenmektedir. “Kişiler yeterli olgunluğa ulaştıklarını düşündüklerinde bir araya gelerek sevgi ve saygı bağı ile evlilik kurumunu oluşturmaktadırlar.

Evliliğin, bireylerin sağlıklı koşulları sağlayarak ihtiyaçlarını giderebildiği bir kurum olma amacını taşıdığı söylenilebilir. Yapılan bir araştırmada evlilik nedir sorusuna evlilik mutluluk olarak nitelendirenler çoğunlukta iken, evliliği ihtiyaç olarak nitelendiren bireylerde oransal olarak oldukça fazladır (SEKAM, 2016).”

Yapılan araştırmalara göre herkes için evlenme nedeni değişiklik göstermektedir. Kimi için aşk kimi için çocuk istemek kimi için ise yalnız kalmaktan korkmaktır. Gelecekte hayatlarını yalnız sürdürmemek, yaşlılıklarında kendilerine bir can yoldaşı olması için evlenmeyi düşünmektedirler.

Yoğun çalışma hayatındaki bireyler sosyalleşememektedirler. Aslında bu durum bireyleri kısır bir döngü içine sokar, sosyalleşemeyen kişi çalışma hayatına daha çok odaklanır. Bu durumda evlilik-ilişki isteğini öncelikleri arasında alamaz ve bu durumu ertelemiş olur. Yukarıda da belirttiğimiz gibi ilk evlilik yaşı kendini ileriye atmaktadır. Çalışma hayatı beklentileri kısmı için araştırmamızın bir sorusunda düzen ve başarı yoğunlukta seçilmiştir. Üçüncü seçenekte özgür maddi durum seçildiğini görmekteyiz.

Çalışmamızdaki katılımcılar çalışma hayatına atılarak kendi düzenlerini oturtmayı beklerler. Bu sayede diğer tüm ertelenen seçeneklere fırsat yaratacaklardır. Bir de daha çalışma hayatına girmemiş genç yetişkinler var. İşsizlik bireyler üzerinde pek çok farklı fizyolojik ve psikolojik etkiye sahiptir. Psikolojik etkilerinden bahsetmek gerekirse bunlar; kaygı, belirsizlik, öz güven eksikliği gibi durumlardır.” (Yüksel, 2014).”

Psikolojik değerlerden kastımız kimi işi olmayan veya işini kaybetmiş kişiler, bireysel travmalar yaşayarak toplumsal travmaların yaşanmasına neden olabilmektedir. Toplumun üyesi ve yapıtaşı olan insan için işsiz kalma süresi uzadığı takdirde psikolojik olarak tamir edilmesi zor yaralar açılmaktadır.

“Dönem dönem birtakım farklılıklar söz konusu olsa da çalışma alanında her insana ihtiyaç duyulmaktadır. Bir dönem üretim işini yaparak ekonomik döngüyü sağlamak olarak ifade edilen çalışmak, başka bir dönemde ise ücret karşılığında bir işi yapma durumu olarak ifade edilmektedir. Devam eden teknolojik gelişmelerin neticesinde ortaya çıkan araç ve gereçler farklı üretim gücüne sahip kişilere farklı iş imkânları yaratmaktadır. Zaten becerileri göz önünde tutularak kişilerin çalışmasının sağlanması hem ahlaki hem de yasal bir görev ve sorumluluktur (Bozkurt, 2011: 20; Başaran, 2008: 86-87).”

Kişi çalışarak, üreterek hem kendisi hem de başka insanlar için yaşamı elverişli hale getirmektedir. Türkiye’de ilk işi bulmak oldukça zordur. İşsizliğin birey açısından yarattığı olumsuz sonuçların yanında bir de ülkede işsiz bireylerin miktarı gün geçtikçe artıyorsa toplumsal bir sorunun ortaya çıkacağını öngörebiliriz. İnsanları sadece bireysel olarak etkilemediği gibi işsiz kişinin ailesi ile iletişimini bile olumsuz yönde etkilemektedir. Bazı araştırmalarda Türkiye’de eğitim seviyesi arttıkça işsizliğin bu durumla doğru orantılı olduğu saptanmıştır.

Eğitim seviyesi yüksek olan gençler beklentilerini belirlemiş olmakta ve bu beklentiler karşılanana kadar işsiz kalmayı tercih edebilmektedir. İşsiz gençler, işi olan gençlere göre daha fazla depresiflerdir. Geleceğe bakış açıları negatif olmakla beraber zamanla umutlarını da yitirmektedirler. Aynı zamanda bu konunun cinsiyet açısından farklılıkları mevcuttur.

Bu duruma ek olarak eğitilmiş kişilerin istihdam sürecinde eğitimsiz bireylere göre boş zamanlarını daha sosyal ve aktif geçirdiği varsayılırsa işsizliğin psikolojik etkilerinin eğitilmiş bireyler üzerinde daha derin etkiler bırakacağı sonucuna varılabilir (Özbek, 2014: 102).''Genç yetişkinler işsizlik psikolojisi yaşamamak için yüksek öğretim okumaya karar vermektedir. Öğretim seviyeleri arttıkça çalışma hayatı beklentileri artmakta ve iş bulma ihtimalleri azalmaktadır. Bu bir kısır döngü haline gelmektedir. Daha lisans mezunu olamamış genç yetişkin işe giremeyeceğini düşündüğünden, bir sonraki eğitim araştırmasına başlamaktadır. Eğer uygun bir ortamı var ise bir üst seviye eğitim almak için yol aldığı gözlemlenmektedir. Bu durum genç yetişkinler için çok büyük bir stres olduğunu düşünmekteyiz.

Katılımcıların yüzde 53'ü çalışma hayatında bulunmuşlardır. Çalışma hayatından en önemli beklentiler sırasıyla başarı, düzen ve özgür maddi durum olarak cevaplandırılmış. Çalışma hayatında bulunan genç yetişkinler için öncelikle başarı geliyor olması, kişiselliğe içe dönüklüğe ve kendine odaklanmak olarak düşünülmektedir. Bu durumda çalışma hayatından başarı bekleyen genç yetişkin kendine odaklanmak istediğinden evliliği veyahut bir ilişkiyi hayatının önemli bir noktasına koymaz. Başarıdan sonra düzen daha sonra başarı hedefleyen genç yetişkin, başarı elde etmek için tüm odağını verip diğer etmenleri arka plana attığında bu aşamada zorluk çekmektedir.

Çalışma hayatı ile ilgili düşünce durumunda ise düzenli hayat, daha çok para kazanmak, başarılı olmak ve çok düşük 4,6'lık bir kısım yükselmek cevabını vermiştir. Çalışma hayatında yükselme düşüncesinde olan yetişkinlerin evliliğin çalışma hayatı üzerindeki etkisinin yüksek olduğunu düşündüğü, daha çok para kazanmak isteyen yetişkinler için ise düşük olduğu saptanmıştır.

Çalışma hayatında yükselme düşüncesinde olan yetişkinler, daha çok para kazanma düşüncesinde olan yetişkinlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Bu durumda evliliğin çalışma hayatı üzerine etkisinin ölçeğimizin sonuçlarında düşük çıktığı gözlemlenmiştir. Ölçeği cevaplandıran katılımcıların yüzde 35'i evlenmeyi düşünüyorum ve yüzde 44,9'u ise evlilikle ilgili şu an bir fikrim yok cevabını vermiştir. Kariyer hedefi olan bireyler, maddi olarak bağımsız olmak ve devamında maddi olanaklarını arttırmaya yoğunlaşmaktadır. Evlilik ile ilgili fikri olmayan bireylerin hali hazırda evliliği düşünecek bir yaşam rahatlığında olmamaktadırlar. Bakıldığında maddi durumun ve gelecek kaygısının düşünülmesi, bireylerin evliliği düşünmesine fırsat verilmediği söylenebilir. Günümüzdeki yaşanan ekonomik krizin etkisiyle beraber genç yetişkinler için çok fazla stres ve kaygı yaratacak etmen bulunmaktadır. Henüz üniversiteden mezun olmadan gelecek kaygısı başlayan genç yetişkinler için hayata adım atmak ve tutunmak çok zor olmaktadır.

Evliliğin çalışma üzerine etkisinin 22 yaş ve altı için daha yüksek 30 yaş ve üzeri için bu etkinin azaldığı saptanmıştır. Genç yetişkinliğin başlarında üniversiteyi bitirip hemen iş hayatına atılıp mutlu beraberliğimizi evlilikle taçlandırmak isteriz. Bu zamanlarda hayallerimiz ve ideallerimiz gerçeklikten bir tık uzak sayılabilir. Dolayısıyla yaş ilerledikçe kişilerde evliliğin iyi olmasının çalışma hayatı üzerindeki etkisinin azaldığı saptanmıştır.

Evlenmeyi düşünen yetişkinler için evliliğin çalışma üzerindeki etkisinin yüksek olduğu, evlenmeyi düşünmeyen yetişkinler için düşük olduğu saptanmıştır. Katılımcılarımızın evlenmeyi düşünmeyen kısmı için düşündüğümüzde evlilikten etki beklememeleri doğal olarak yorumlanmaktadır. Evliliği düşünen bireylerin çalışma hayatını etkileyeceğini düşünmesi de evli olarak çalışma hayatında bulunduğu psikolojik olarak iyi hissedecektir. Katılımcıların evlenmeyi düşünmeyen yetişkinler puan ortalaması, evli yetişkinlere göre daha yüksek orandadır. Yeni çağda evlilik düşünmek çok sonralara bırakılan bir görev olarak düşünülmektedir. Ölçeğimizi cevaplandıran katılımcılara göre evliliğin çalışma üzerine etkisi yüksek değildir. "Evlilik, insanın gelişmesine ve insanın gelişmesi sonucunda oluşan en küçük birime denir. İnsanın ihtiyaçlarını giderebileceği doğal ilişki düzeyidir(Çelik, 2006:1). " Genç yetişkinin evlilik kararı alması rastgele bir süreç içerisinde gerçekleşmemelidir. Evlilik kişinin hayatındaki hem en önemli kararlardan, hemde en önemli evrelerden biridir.

Genç yetişkin kendisinin ve eşinin beklentilerini algıladıktan sonra hayatının geri kalan kısmını eşiyle aynı evde nasıl geçireceğini gözönünde bulundurmalıdır. İki kişinin aynı evde yaşaması, bireyin diğer bireyin özgürlüklerini kısıtlamaması veya ortak paydada birleşmeleri ile mümkündür. Evlilik karışık bir ilişki sistemidir.

Bireylerin birbirlerine karşı davranışları, rol ve sorumlulukları öğrenmelerine ve bu öğrenimi gösterme sürelerine göre ilişki sağlığı değişmektedir. ‘‘Karşılıklı bağlılığın en güçlü, sık, yaygın ve uzun süreli özelliği evliliğin en tanımlayıcı yanlarıdır. Mutlu ve sağlıklı evlilik ilişkilerinde, kadın ve erkek birbirlerinin ihtiyaçlarına önem verir ve birbirlerini düşünürler. Eşin kişilik özellikleri ve kimliği kendisinininki kadar önemlidir. Onu olduğu gibi kabul etmek onu değiştirmemeye çalışmak birlikte yaşamın mutluluğunu artırır. Eşlerin birbirini düşünüyor olmaları, onların birbirlerine ihtiyaçlarını duyarsız olmaktan alıkoyar (Mavili Aktaş, 2009: 139).’’ Duygusal bir ilişki içinde çift birbirini tamamlamaktadır. Cinsel yaşam evliliğin en önemli unsurlarından biridir. Cinsel yaşamları sağlıklı olan kişiler için evliliklerinin genellikle daha güçlü olduğu söylenmektedir. Kadın-erkek ilişkisinde cinsel mutluluk ve tatmin en özel duygu olarak görülmektedir. Evliliğindeki cinsel hayatı iyi olan çiftlerin, stresten uzak ve daha dingin hissettiği söylenmektedir. Evlilik bir nevi düzenli cinsel hayat olarak da görülmektedir.

‘‘Genel olarak evlilik şöyle tanımlanmaktadır; Erkeği ve kadını, karı-koca olarak birbirini tamamlayan, doğan çocuklara bir statü oluşturan bununla birlikte toplumsal yönden devletin kontrolü olan formel bir ilişki biçimi, kadın ve erkeğin sevgi, saygı, güven, cinsel doyum sağlama; çocuk sahibi olma, onun bakımını ve sorumluluğunu paylaşma gibi gereksinimlerini de gideren ve çiftlerin mutlu olmak amacıyla hayatlarını birleştirdiği bir müessesedir (Bakırcıoğlu,2006:102).’’

Evlilikten beklenti sorusuna 43,1 duygusal yakınlık 42,4 düzen cevabı verilmiş. Katılımcıların yanıtlarının analizinden birbirine yakın iki cevap ortaya çıkmıştır. Günlük hayat yoğunluğu içerisinde bireyler genelde kendilerine gösterecekleri özeni biraz ertelerler. Aslında birey bir ilişki içinde olduğunda bu özeni daha ön plana almakta ve karşı taraftan duygusal ve fiziksel bir özen gördüğünde bu genç yetişkine iyi hissettirmektedir.

Duygusal yakınlık cevabının yüksek oranla çıkması genç yetişkinlerin duygusal bağlarını kuvvetlendirmek ve birlik kurmak için istekli olduklarını göstermektedir. Evlilikler toplum için küçük birliklerdir. Fakat bu birlikler toplumsallaşır. Aile, akraba olarak çoğalmaktadırlar.

Katılımcılar evlilik beklentileri içinde yüksek oranla mutlu bir beraberlik yanıtını seçmişlerdir. Genç yetişkinlerden aldığımız bu cevap evlilik birliği için hala umut var mesajını vermektedir. Aile birliğini oluşturan evlilik her toplum için önemlidir. Bu önemin yitirilmemesi ve evlilik sağlığını korumak için adımlar atılmalıdır. Parçalanmış ailenin çocuklarında sorumluluk kaygısı, çekirdek aile yapısına sahip olan yetişkinlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çocukluk döneminde ev içinde izledikleri ebeveynlerin sorumluluk sahibi olması, görevlerini yerine getirmesi gibi unsurlar önem arz etmektedir. Çocuklar her zaman ebeveynlerini örnek almaktadırlar. Yaşları ilerledikçe ebeveynlerine benzediklerini fark etmektedirler. Bu fark edişin öncesi yıllara dayanmaktadır. Bilinçaltında, doğumundan itibaren zihnine atan birey bunları genç yetişkinlik zamanı ortaya çıkartmaktadır.

Parçalanmış ailelere göre çekirdek aile yapısında yetişmiş bireylerde evde yüksek oranla daha disiplinli ve sorumlulukların zamanında yerine getirildiği bir ortamda büyümüşlerdir. Bu durumda sorumluluk kaygıları daha düşük olacaktır. Doğumdan beri sorumlulukların zamanında yapılması gerektiğini izleyen birey geleceğinde de aynı şeyi sergilemektedir.

Evlilik sorumluluğu aslında yüksek seviyede bir ev geçindirme, ev düzeni sağlama gibi sorumluluklar getirmektedir. Bu sorumluluklardan kaçan genç yetişkin evlilik isteğini ertelemektedir. Eski zamanlarda evlenmek tamamen gençlik kavramından çıkmak olarak görülmekteydi. Maddi ve manevi birçok sebep bulunmaktadır.

Alt boyutları incelediğimizde karşımıza başarı beklentisi olan yetişkinler için evliliğin çalışma üzerine etkisinin yüksek, özgür maddi durum beklentisi olan yetişkinlerin ise bu etkinin düşük olduğu saptanmıştır. Evlilik içinde özgür maddi durum sağlayamayacağını bilen yetişkin tamamen bu düşünceden kendini uzaklaştırmaktadır. Yukarıda da bahsedildiği gibi genç yetişkinlerin çoğu evliliğin maddi sorumluluklarından çekinmektedir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunu toparlayacak olursak genç yetişkinler için evlilik düşüncesi arka plana atılmış bulunmaktadır. Yaşadığımız dönemde tam olarak kendini bulamamış, özgürlüğümü tanımlayamamış genç yetişkinler önceliklerini belirlediklerini görülmektedir. Bu öncelikler arasında çalışma hayatında belirli bir yere sahip olmak, özgür maddi durum elde etmek, çalışma hayatında başarıya ulaşmak olarak sonuçlanmıştır.

Bir kısım katılımcı evliliğin çalışma hayatına katkı sağlayacağını belirtmiştir. Bu katılımcılar evlilik düşünüyorum cevabını da seçmişlerdir. Doğru orantılı düşündüğümüzde evliliği düşünen katılımcılar, evliliğin çalışma hayatına pozitif etkisi olduğuna inanmaktadır. Evlenmeyi düşünen, bunun çalışma hayatına pozitif etkisi olacağına inanan genç yetişkinler genellikle türk aile yapısından etkilenmektedirler. Bu durum doğal karşılanmaktadır. Türk aile yapısında evlenmek ve çalışma hayatında olmak hayat düzeninin kurulabildiğini temsil eder. Bu temsil genç yetişkinleri etkilemektedir. Ölçek sonuçlarında evliliği erteleyenlerin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun birçok sebebi olduğunu yukarıda açıkladık. Bu sebeplerle evliliği ertelemektense kendi duygularını ve düşüncelerine hâkim olarak evlilik konusunda karar verebilmelerini öneriyoruz. Kendi evlilik beklentilerini tanımlamalı, bu tanımlamaları gerçekçi tutmalı ve bu yönde adımlar atmaları hayatları için daha olumlu dönütler sağlayacaktır. 22 yaş altı genç yetişkinler için çalışma hayatının evlilik ile olumlu yönde etkisinin yüksek olduğunu 30 yaşından sonra bu etkinin azaldığı düşünülmektedir. Bunun sebebi bireyler yaş aldıkça realistlik yönlerinin arttığı. Düşünülmektedir.

Aile yapılarının bireyler üzerindeki psikolojik etkisi bilinmektedir. Parçalanmış ailede büyüyen bireylerde sorumluluk kaygısı daha yüksek çıkmaktadır. Genç yetişkinler için evlilik düşüncesini arka plana attıkları bir durum ile karşı karşıya getirmektedir. Kendini geliştirebilen, duygularını tanımlayabilen ve bu duygularla baş edebilen genç yetişkinler bu psikolojiden uzaklaşmakta ve kendi duygularına göre kararlar almaktadır. Genç yetişkinler için ister evlilik hayatı ister çalışma hayatı beklentisi olsun ikisinde de gerçekçi olmaları önerilmektedir. Böylelikle hayatlarında hayal kırıklıklarını minimuma indirecekleri düşünülmektedir. Hayal kırıklığından uzak durmaya çalışan genç yetişkinler

bunun gerçekleşmesi için doğru adımlar atmamaktadır. Gerçekçi beklentileri olan genç yetişkinlerin doyum oranlarının yüksek olması beklenmektedir.

Evlilik beklentileri arasında genç yetişkinler için aşk, çocuk, yaşlılıkta yalnız kalmamak, anlık olarak yalnız kalmamak gibi sebepler önplana çıkmaktadır. Bireyler önce bu sebepleri düşünmekte daha sonra duygu ve düşüncelerini önemseyerek evlenme kararı almaktadır. Genç yetişkinlerin evlilik beklentisine 43,1 duygusal yakınlık, 42,4 ü düzen cevabı vermiştir. Katılımcıların yanıtlarının analizinden birbirine yakın iki cevap ortaya çıkmıştır. Günlük hayat yoğunluğu içerisinde bireyler genelde kendilerine gösterecekleri özeni biraz ertelerler. Aslında birey bir ilişki içinde olduğunda bu özeni daha önplana almakta ve karşı taraftan duygusal ve fiziksel özen gördüğünde bu durum bireye kendini iyi hissettirmektedir.

Bu bölümde, araştırmanın sonuçlarına göre elde edilen bilgiler ışığında genç yetişkinler için çalışma hayatı beklentisinden bahsedilmiş, çalışma hayatı ile evlilik beklentisi arasındaki bağlantının göz önüne alınması için ele alınmıştır, katkıda bulunmak amacıyla birtakım önerilerde bulunulmuştur. Bu araştırmada yer alan katılımcıların çoğunluğunun eğitim düzeylerinin yüksek olması araştırmada sonuçları genellebilir olmasını kısıtlamaktadır. Eğitim düzeyi artan genç yetişkinlerde çalışma hayatı beklentisinin artmakta olduğunu belirtmiştik. Kariyer hedefi arttıkça evlilik isteği ve beklentisi ters oranla değişmektedir. Kişi yaşamını elverişli hale getirmek ister. Türkiye’de ilk iş bulmak zordur. Çoğu iş veren genç yetişkinlerde iş deneyimi aramaktadır. Bu durum çoğu genç yetişkinin başına gelmektedir. Böylece genç yetişkinler çalışma hayatına atılması zorlaşmaktadır. Evlilik beklentisi olan genç yetişkinler için çalışma hayatının evliliğe pozitif etkisi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Çalışma hayatından maddi beklentisi olan genç yetişkinlerin evlilik beklentisinin azaldığı ortaya çıkmıştır. Kariyer hedefi. Çok olan birinin kendini tamamen iş hayatına vermesiyle tamamen sosyallikten uzaklaşması kişileri yalnızlaştırmaktadır. Önce çalışma hayatında kendi yerini belirlemek isteyen genç yetişkinler çalışma hayatı yoğunluğuna kendini atarak kısır döngü içine girerler. Bu kısır döngü içinde sıkışan genç yetişkinler için zaman geçtikçe işler zorlaşmaktadır. Zaman geçtikçe kendini bu döngü içinde bırakan bireyler daha sonra yaşlarının geçtiğini düşünerek evlilikten yine uzak durmaktadırlar. Evliliği bir yaşam amacı olarak görmemek gereklidir. Evliliği bir yaşam amacı atılması gereken bir adım veya bir sonraki hayat

amaçları için adım olarak görülürse tatminkarlığı azalacaktır. Buda bireyleri ilerleyen sürelerde boşanmalara, hayal kırıklığına ve mutsuzluğa itmektedir. Yaşamdan beklentileri çok yüksek tutmak insanı hırpalamaktadır ama bu demek değilki beklentiler her zaman küçük tutulmalıdır. Bu durumda insanın vizyonunu kısıtlar. Aradaki ince çizgiyi korumalı ve beklentileri gerçekçi tutmalıyız. Bu sayede hayal kırıklığı yaşama ihtimalimiz azalacaktır. Sadece bu da değil hedeflere beklentilere daha kolay ulaşmanızda sağlayacaktır. Bireyde başarı ve tatmin duygusunu destekleyecektir.

Bu çalışma hayatı beklentisi ile evlilik hayatı beklentisinde doğru oranla arttığı düşünülmektedir. Araştırmanın örnekleminin daha genel ve farklı eğitim düzeylerine yaydırılması araştırmayı daha genellenebilir kılacaktır.

Çalışmanın daha yüksek sayıda katılımcı ile yapılması önerilmektedir.

Çalışmanın katılımcıları belirlenirken daha ayrıntılı seçilmesi önerilmektedir.

Aynı çalışma, çalışma hayatına daha atılmamış evlenme arifesinde olan bireylere ve çalışma hayatına daha atılmamış bekar bireylere aynı anda yapılabilir. Çalışma hayatı beklentisinde evlilik beklentisi etkisinin farkları incelenebilir.

Evlilik hayatına girmeden önce romantik ve gerçekçi beklentilerini karşılayacaklarından emin olmaları önerilmektedir.

Çalışma hayatı beklentilerinin daha net ortaya çıkarılması için yeni bir ölçek geliştirilebilir. Çalışma hayatı beklenti ölçeği ile ayrıntılı çalışılmalı ve sonrasında çözümlendirilmeye başlanmalıdır.

Genç yetişkinlerin aile yapılarına göre gruplandırarak evlilik beklentileri ayrıntılı incelenebilir.

Aile yapılarının bireyler üzerinde nasıl bir etkisi olduğuna dair farkındalık sağlanması önerilmektedir.

Genç yetişkinlerin çalışma hayatına atılmadan önce kendilerini iyi analiz etmeleri ve bilinçli seçimler yapmaları önerilmektedir.

Genç yetişkinlerin evlilik ve iş hayatı hakkında beklentiler içine girerken bu beklentileri gerçekçi tutmaları önerilmektedir.

Bütün beklentiler gerçekleşip bir sonraki aşamaya geçmeyi hedefleyen genç yetişkin için bu beklentilerin hiçbir zaman tam anlamıyla bitmeyeceğini güzel bir dille anlatılması önerilmektedir.

Genç yetişkinler için eş seçimi, evlilik, aile kurma, çocuk yetiştirme, işe girip kariyer geliştirmek bir yetişkinliğe geçiş görevi olarak görülmemelidir.

Evlilikten önce evlilik doyumu sağlayan faktörlere hâkim olunması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Atasoy, G. (1994). Aile Huzuru. İstanbul: Yeni Asya Yayınları.

Aytaç, S. (1997). Yöneticinin Kitaplığı Çalışma Yaşamında Kariyer Yönetimi Planlaması Geliştirilmesi Sorunları. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Bakırcıoğlu, R, Ansiklopedik Psikoloji Sözlüğü, (2. Baskı), Anı Yayıncılık, Ankara 2006, S.102.

Boran, F. (2003). Aşk Ve Evlilik (Cilt 1). İstanbul: Epsilon Yayınları.

Canel, A. N. (2012). Evlilik Ve Aile Hayatı(2. Baskı), İstanbul: Aile Eğitim Programı. Ankara:

Çaplı, O. (1992). Evlenmeye Hazır Mısınız? Ankara: Bilgi Yayınevi

Dirimtekin, H., (1981). Makro İktisat. Bizim Kitabevi, Eskişehir, 285 S.

Eyüboğlu, D., (2003). 2001 Krizi Sonrasında İşsizlik Ve Çözüm Yolları. Milli Prodüktivite Yayınları No: 674, Mert Matbaası, Ankara, 109 S.

Freud, S. (2016). Psikanalize Giriş Dersleri (S. Budak, Trans.): Öteki Yayınevi.

Geçtan E. (1984). Çağdaş Yaşam Ve Normal Dışı Davranışlar. Maya Yayınları, Ankara.

Gladding, S. T. (2012). Aile Terapisi: Tarihi, Kuram Ve Uygulamaları. . Ankara: PDR Yayınları.

Gorz, A. (2007). İktisadi Aklın Eleştirisi Çalışmanın Dönüşümleri/Anlam Arayışı (2. Baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Güvenç, B. (2010). İnsan Ve Kültür. İstanbul: Boyut Yayın Grubu.

Kağıtçıbaşı, Ç. , Cemalcılar, Z. (2015). Düünden Bugüne İnsan Ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş. 17. Baskı. İstanbul: Evrim Yayınevi.

Koray, M., (2000). Sosyal Politika. Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 314 S.

- Kocacık, F., (2004). Türkiye’de Çalışma Hayatından Kesitler: İşsizlik-Sendikal Örgütlenme-Kadın Emeği-İşportacılık. Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları No: 94, Cumhuriyet Üniversitesi Matbaası, Mayıs, Sivas, 112 S.
- Kocaoglu, M., (1997). Sosyal Politika, TÜMİS Yayınları, Ankara, 245 S.
- Mavili Aktaş, A. (2009). Evlilik Ve Sadakatsizlik. Ankara: Kanguru Yayınları.
- Meryem Koray, Alper Topçuoğlu; “Sosyal Politika”, Ezgi Kitabevi Yayınları, 1995, S.89-90
- Murat, S., Şahin, L. (2011). AB’ye Uyum Sürecinde Genç İşsizliği. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2011-35
- Nusret Ekin, Kayıtdışı Ekonomi Enformel İstihdam. İstanbul, İTO Yayını, 1995, S. 38-39.
- Oktay, E., (2002). Makro İktisat Teorisi Ve Politikası. Maltepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayınları No: 2, 3. Baskı, Ege Reklam Basım Sanatları Ltd. Şti., Eylül, İstanbul, 312 S.
- Lordoğlu K. Ve Özkaplan N., (2003). Çalışma İktisadı. Der Yayınları No: 358, İstanbul, 461 S.
- Onur, B. (2011). Gelişim Psikolojisi Yetişkinlik- Yaşlılık- Ölüm. Ankara: İmge Kitabevi. Urgan M. (2013) Bir Dinazorun Anıları, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları Ünüvar, Safiye (2000). Saray Hatıralarım, İstanbul: Bedir Yayınevi
- Özgüven, Ş. E. (2000). Evlilik Ve Aile Terapisi. Ankara: PDREM Yayınları
- Özdemir, Ş. Torlak, Ö., Vatandaş, C. (2012) Türkiye’de Aile Yaşam Dönemleri Ve Özellikleri. Savrulan Dünyada Aile Sempozyumu. İstanbul: Sekam Yayıncılık, 188-189.
- Özuğurlu, K. (1990). Evlilik Raporu (Cilt 3). İstanbul: Altın Kitapları Yayınevi.
- Özuğurlu, K. (2013). Evlilik Raporu, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- SEKAM(Sosyal Ekonomik Araştırma Merkezi). (2016). Türkiye’de Aile(Ailenin Yapısal Özellikleri İşlevleri Ve Değişimi), İstanbul: Sekam Yayınları.
- Sümer, N., Solak, N. Ve Harma, M. (2013). İşsiz Yaşam: İşsizliğin Ve İş Güvencesizliğinin Birey Ve Aile Üzerindeki Etkileri, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Şenol Kurt, İşsizliğin Psiko-Sosyal Sonuçları Ve Türkiye Üzerine Muhtemel Etkileri, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Bölümü Yayınları, İstanbul, 2010, S. 355.

Tarhan, N. (2017). Mutlu Evlilik Psikolojisi (Cilt 25). İstanbul: Timaş Yayınları.

Türkbal, A., (1993). İktisada Giriş. Dicle Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Yayınları, No: 9, Diyarbakır, 517 S.

Ural, A., Kılıç, İ., (2011) Bilimsel Araştırma Süreci Ve SPSS İle Veri Analizi, Detay Yayıncılık, Ankara.

Ünlü, S. (2007). Aile Yapısı Ve İlişkileri. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
Gül, G. (2003). Aile Ve Evlilik Kurumu. H. Yavuzer İçinde, Evlilik Okulu (Cilt 12, S. 20- 28). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yalçın, H. (2010). Evlilik Okulu. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yıldırım K. Ve Karaman D., (2001). Makro Ekonomi. Eğitim, Sağlık Ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı, 2. Basım, Yayın No: 145, Eskişehir, 581 S

Sürekli Yayınlar

- Akgün, A., Gönen, S. Ve Aydın, M. (2007). İlköğretim Fen Ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(20), 283-299.
- Akman, Y. (1992). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Meslek, Evlilik Ve Geleceğe Yönelik Beklentileri. H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi(7), 125-149.
- Aktürk, F. (1999); “Türkiye’de İşgücü Piyasası, İstihdam Ve İşsizlik”, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Dergisi, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Araştırma Planlama Ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Neyir Mat., Yıl: 2,(3):190.
- Atak H, Çok F (2010) Beliren Yetişkinlik (Emerging Adulthood): İnsan Yaşamında Yeni Bir Dönem. Çocuk Ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 17:39-50.
- Baş, E. Ve Cengiz, E. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Ve Aileyi Anlamlandırma Biçimleri: Karadeniz Teknik Üniversitesi. İmgelem Altı Aylık Hakemli Beşeri Bilimler Dergisi, 2(2), 5-27.
- Bener, Ö. G. N., G. . (2013). Gençlerin Evlilik Ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 1-16
- Çağ, Pınar, Yıldırım, İbrahim (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel Ve Kişisel Değişkenler, Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi, 4 (39), 13-23
- Engin Özgül, Nihan Özgüven, “Ekonomik Durgunluk Dönemlerinde Tüketicilerin Satın Alma Davranışında Yaşanan Değişimlerinin Analizi”, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 17, Sayı: 13, 2011, S.239-263.
- Ersanlı, K. (1990). Aile İçi İlişkilerin Dayandığı Psikolojik Temeller. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Handan Kumaş, “İşsizliğin Psiko-Sosyal Boyutu Ve Çalışma Yaşamına İlişkin Değerler Üzerindeki Etkileri”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:3 Sayı:4,2001,S.10, Akt: E. Yasemin Uyar Bozdağlıoğlu, “Türkiye’de İşsizliğin Özellikleri

Ve İşsizlikle Mücadele Politikaları”, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:20,2008, S.46

Korkmaz, H. (2014), ”Yönetim Kademelerinde Kadına Yönelik Cinsiyet Ayrımcılığı Ve Cam Tavan Sendromu” Asos Journal Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:2, Sayı:5, Ss.1-14.

Köksal, B., İlhan, T. (2018). Evlilik Rol Beklentileri Ölçeğinin Geliştirilmesi. Dergi Park S. 300 Cilt 8 Sayı 36.

Kumaş, H., (2001). “İşsizliğin Psiko-Sosyal Boyutu Ve Çalışma Yaşamına İlişkin Değerler Üzerindeki Etkileri”. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt: 3, Sayı: 4, Ekim-Kasım-Aralık. İzmir, 200 S.

Küçükşen, K. Ve Kaya Ş.D. (2016), “Yönetim Pozisyonundaki Akademisyen Kadınlarda Aile-İş-Özel Yaşam Dengesi”, Asos Journal Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:4, Sayı:37, Ss.662-674.

Lkay Savcı, “Genç İşsizliği: Eğitim Ve İstihdamda Sorunlar, Çözüm Arayışları”, Genç İşsizliği Sempozyumu TİSK Akademi- Özel Sayısı, 2007, S. 95. Günseli Kurt, Ridit Analizi Ve Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Kaygılarının İncelenmesi Üzerine Bir Uygulama”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2007, C. 8, S. 2, Ss. 194- 203.

Meltem Aydın Vd., “Sağlık Yüksekokulu Ve Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri”, S.D.Ü Sağlık Bilimleri Dergisi, 2013, C. 4, S. 1, S. 4.

Necla Tektaş, Üniversite Mezunlarının Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı, Konya, 2014, S. 251.

Nuray Bozkurt, “Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon Ve Kaygı Düzeyleri İle Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler”, Eğitim Ve Bilim Dergisi, 2004, C. 29, S. 133, S. 58.

Nurhan Yentürk, Cem Başlevent, “Türkiye’de Genç İşsizliği”, Gençlik Çalışmaları Birimi Araştırma Raporu, No: 2, 2007, S. 10
Nergis Mütevellioğlu, Mehmet Zambak, Mehmet Mert, “İşsizlik, Üniversiteli Gençlik Ve

- Gelecek: Bir Alan Araştırmasının Bulguları”, C.Ü. İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2010, C. 11, S.1, S.219
- Öz Soysal, F.S., Uz Baş, A. Aysan, F. (2016). Evlilik Tutumu Ölçeğinin Türkçe’ye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Kastamonu Eğitim Dergisi. 24.4, 1951-1964.
- Salih Dursun, Serpil Aytaç, “Üniversite Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı”, Uludağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2009, C. 28, S. 1, Ss. 71-84,
- Soysal, F. Ö., Aslı, U. Z., & Aysan, F. (2016). Evlilik Beklentisi Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1).
- Sürmeli, A. (1991). Aile Ve Eğitim. Aile Ve Toplum Dergisi, 1(1), 11-13.
- Thomas, A. Ve Chess, S. (1977). Temperament And Development. New York: New York University Press.
- Tacoğlu, T. P. (2011). Türkiye’de Gerçekleştirilen Geleneksel Evlilik Çeşitlerinin Nedenleri Ve Evlilikler Üzerinde Etkileri. ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2(4), 114-143.
- Türkkahraman, Mimar., Şahin, K. Kadın Ve Kariyer, Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, C: 2, S:1, (Kabaklarlı Ve Gür, 2011)
- Yıldız, Kemal (2014); “İşsizlik Türleri, Her Bir İşsizlik Türünün Toplam İşsizlikteki Payı Ve Çeşitli Demografik Parametrelerle İlişkisi,” Akademik Bakış Dergisi, Sayı 45, S. 1-26.
- Yıldız, M. (2017). Evlilik Olgunluk Ölçeğinin Geliştirilmesi. Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 1(1), 24-34.
- Yılmaz, T., Fidan, F. Ve Karataş, V. (2004). İşsizliğin Sosyo-Psikolojik Sonuçları: Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Bireylerin Tutumları: Bir Alan Araştırması, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, (48), 163 - 183. Youth & Society, 40 (2), 265-288.

Diğer Yayınlar

- Akgün, A., Gönen, S. Ve Aydın, M. (2007). İlköğretim Fen Ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6(20), 283-299.
- Akıncı, M. (2016); “Yükseköğretimli Gençliğin İşsizlik Kaygısı Ve Çalışma Hayatı Algısı: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama,” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Akman, Y. (1992). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Meslek, Evlilik Ve Geleceğe Yönelik Beklentileri. H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi(7), 125-149.
- Aktaş, A. M. (2009). Evlilik Ve Sadakatsizlik. Ankara: Kanguru Yayınları.
- Aktürk, F. (1999); “Türkiye’de İşgücü Piyasası, İstihdam Ve İşsizlik”, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Dergisi, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Araştırma Planlama Ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Neyir Mat., Yıl: 2,(3):190.
- Alexander, A. L. (2008). Relationship Resources For Coping With Unfulfilled Standards In Dating Relationships: Commitment, Satisfaction, And Closeness. Journal Of Social And Personal Relationships, 25, 725-747. American Youth: The Effects Of Unwed Fertility, Economic Activity, And Cohabitation.
- Arnett JJ (2000) Emerging Adulthood: A Theory Of Development From The Late Teens Through The Twenties. Am Psychol, 55:469–480.
- Arnett JJ (2001) Conceptions Of The Transition To Adulthood: Perspectives From Adolescence To Midlife. J Adult Dev, 8:133–143..
- Arnett JJ (2003) Conceptions Of The Transition To Adulthood Among Emerging Adults In American Ethnic Groups. In Exploring Cultural Conceptions Of The Transition To Adulthood, New Directions For Child And Adolescent Development. (Eds J Arnett, N Galambos):63-75. New York, Wiley.

- Arnett JJ (2004) *Emerging Adulthood: The Winding Road From The Late Teens Throughthe Twenties*. New York, Oxford University Press.
- Arnett JJ, Taber S (1994) Adolescence Terminable And İnterminable: When Does Adolescence End? *J Youth Adolesc*, 23:517-537.
- Arnett, J. J., & Tanner, J. L. (2006). *Emerging Adults İn America: Coming Of Age İn The 21st Century* (P. 3). Washington, DC: American Psychological Association
- Atak H, Çok F (2010) Beliren Yetişkinlik (Emerging Adulthood): İnsan Yaşamında Yeni Bir Dönem. *Çocuk Ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17:39-50.
- Barich, R. R., & Bielby, D. D. (1996). Rethinking Marriage: Change And Stability İn Expectations, 1967-1994. *Journal Of Family Issues*, 17 (2), 139-169.
- Baş, E. Ve Cengiz, E. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Ve Aileyi Anlamlandırma Biçimleri: Karadeniz Teknik Üniversitesi. *İmgelem Altı Aylık Hakemli Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(2), 5-27.
- Başaran, İbrahim E. (2008), *Örgütsel Davranış İnsan Üretim Gücü*, Sosyal Basın Yayın Dağıtım, Ankara
- Baucom, D. H., & Epstein, N. (1990). *Cognitive Behavioral Marital Therapy*. New York: Brunner/Mazel.
- Bedel, E. F. (2014) *Genç İşsizlerde İşsizlik Deneyiminin Sosyolojik Analizi Yüksek Lisans Tezi*
- Bener, Ö. G. N., G. . (2013). Gençlerin Evlilik Ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-16
- Blos P (1979) *The Adolescent Passage*. New York, International Universities Press.
- Boyer-Pennington, M. E. Pennington, J. Ve Spink, C. (2001). Students' Expectations And Optimism Toward Marriage As A Function Of Parental Divorce. *Journal Of Divorce & Remarriage*, 34(3-4), 71-87. Doi:10.1300/J087v34n03_05
- BOZKURT, Tülay. (2011), *Çalışma İlişkilerinin Evrimi*, Beta Basım, İstanbul.

- Braaten, E.B. Ve Rosen L.A. (1998). Development And Validation Of Marital Attitude Scale. Journal Of Divorce And Remarriage, 29, 83-91.
- Buss, A. ve Plomin, R. (1984). The EAS Theory of Temperament. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Bühler C (1957) About The Goal-Structure Of Human Life. Theoretical Considerations. Dialectica, 11:187-205.
- Caspi, A. Roberts, B. W. ve Shiner, R. L. (2005). Personality development: stability and change. Annu Rev Psychol, 56, 453-484. doi:10.1146/annurev.psych.55.090902.141913
- Cavan, R.S. (1959). Unemployment: Crisis Of The Common Man. Marriage And Family Living. 21(2), 139-146.
- Clark, L. A. ve Watson, D. (2008). Temperament: An organizing paradigm for trait psychology. In Handbook of personality: Theory and research, 3rd ed. (pp. 265-286). New York, NY, US: The Guilford Press.
- Clark, W.B. (1995). The Stres Of Job Loss Upon Both Partners İn A Marital Relationship. United States: Human And Organizational Systems İn Doctor Of Philosophy To The Fielding Institute.
- Coolsen, P. (1986). Strengthening Families Through The Workplace. Chicago: National Committee For Prevention Of Child Abuse.
- Coontz, S. (2005). Marriage, A History: From Obedience To Intimacy, Or How Love Conquered Marriage. New York: Viking.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha And The İnternal Structure Of Tests. Psychometrika, 16(3), 297-334.
- Çağ, Pınar, Yıldırım, İbrahim (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel Ve Kişisel Değişkenler, Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi, 4 (39), 13-23
- Çelik, Metehan (2006). Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana

- Çimen, E. (2007). Görücü Usulü Ve Anlaşarak Evlenen Bireylerin Çeşitli Sosyal Psikolojik Faktörler Yönünden Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demircioğlu, N. S. (2000). Boşanmanın, Çalışan Kadının Statüsü Ve Cinsiyet Rolü Üzerine Etkisi. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Demo, D. H. , F. M. A. (2010). Beyond The Average Divorce. Thousand. Oaks, CA: Sage Publications.
- Dinler, E. (2019) Uzun Süreli Genç İşsizliğin Sosyo-Ekonomik Belirleyicileri: İstanbul İli Üzerine Bir Alan Araştırması
- Doğan, H. (2010). Evli Bireylerin Sosyotropik-Otonomik Kişilik Özellikleriyle Evliliklerinde Çatışma Yaşama Durumları Arasındaki İlişki Çukurova Üniversitesi Adana.
- Domino G, Affonso DD (1990) A Personality Measure Of Erikson's Life Stages: The Inventory Of Psychosocial Balance. J Pers Assess, 54:576-588.
- Dunn, M. S. (1960). Marriage Role Expectations Of Adolescents. Marriage And Family Living, 22(2), 99-111.
- Durmazkul, A. (1991). Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Tercihleri. . Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Dyer, W. G. (1962). Analyzing Marital Adjustment Using Role Theory. Marriage And Family Living, 24(4), 371-375.
- Engin Özgül, Nihan Özgüven, “Ekonomik Durgunluk Dönemlerinde Tüketicilerin Satın Alma Davranışında Yaşanan Değişimlerinin Analizi”, ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 17, Sayı: 13, 2011, S.239-263.
- Epstein, N. Ve Eidelson, R. J. (1982). Unrealistic Beliefs Of Clinical Couples: Their Relationship To Expectations, Goals And Satisfaction. The American Journal Of Family Therapy, 9(4), 13-22. Doi:10.1080/01926188108250420

- Epstein, N. ve Eidelson, R. J. (1982). Unrealistic beliefs of clinical couples: Their relationship to expectations, goals and satisfaction. *The American Journal of Family Therapy*, 9(4), 13-22. doi:10.1080/01926188108250420
- Erdoğan, S. (2007). Evlilik Uyumu İle Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri Ve Mizaç Ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Tıp Fakültesi. Gazi Üniversitesi Ankara.
- Ergül, E. (2019) Yükseköğretimli Gençliğin İşsizlik Kaygısı Ve Çalışma Hayatı Algısı:Avrasya Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama
- Erikli S. (2018) Üniversite Mezunu Uzun Süreli Genç İşsizlerin Çalışma Yaşamına İlişkin Beklentilerinin İncelenmesi: Ankara İli Örneği
- Erol, Hatice (2010) Türkiye’de İşsizliğin Yol Açtığı Olumsuz Sonuçların Giderilmesinde 4447 Sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun İşlevi, *Tisk Akademi*, 5: 10, 6-36.
- Ersanlı, K. (1990). Aile İçi İlişkilerin Dayandığı Psikolojik Temeller. On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- Family Relations Hurt By Joblessness. (Nisan 2003). USA Today.(Society For The Advancement Of Education). Erişim: 9 Aralık 2009, [Http://Www.Findarticles.Com/P/Articles/Mi_M1272/İs_131/Ai_99849658](http://Www.Findarticles.Com/P/Articles/Mi_M1272/İs_131/Ai_99849658)
- Gallo, E. (2006). Italy Is Not A Good Place For Men: Narratives Of Places, Marriage And Masculinity Among Malayali Migrants. *Global Networks*, 6(4), 357–372.
- Gassanov, M., Nicholson, L., & Koch-Turner, A. (2008). Expectations To Marry Among
- Geçtan, E. (1998). Psikanaliz Ve Sonrası. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Goldsmith, H., Campos, J. . (1982). Toward a theory of infant temperament. The development of attachment and affiliative systems (R. E. R. Harmon Ed.). New York: NY: Plenum.
- Gorz, A. (2007). İktisadi Aklın Eleştirisi Çalışmanın Dönüşümleri/Anlam Arayışı (2. Baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Grant, J. (2000). Women Managers And The Gendered Construction Of Personal Relationships. *Journal Of Family Issues*, 21 (8), 963-985.
- GUPTA, J. P., (1990). Population Growth And The Problem Of Unemployment, New Delhi, 320 Pg.
- Güvenç, B. (2010). İnsan Ve Kültür. İstanbul: Boyut Yayın Grubu.
- Handan Kumaş, “İşsizliğin Psiko-Sosyal Boyutu Ve Çalışma Yaşamına İlişkin Değerler Üzerindeki Etkileri”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:3 Sayı:4,2001,S.10, Akt: E. Yasemin Uyar Bozdağlıoğlu, “Türkiye’de İşsizliğin Özellikleri Ve İşsizlikle Mücadele Politikaları”, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:20,2008, S.46
- Hortaçsu, N. (1999). The First Year Of Family- And Couple-İnited Marriages Of A Turkish Sample: A Longitudinal İntestigation. *International Journal Of Psychology*, 34, 29-41.
- Hurvitz, N. (1965). The Marital Roles İntestory As A Counseling İntestument. *Journal Of Marriage And The Family*,27(4), 492-501.
- İzmirlioğlu, K. (2008). Konumlandırma Kuşak Analizi Yardımıyla Tüketici Algılarının Tespiti: Türk Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi SBE, Muğla
- Jones, G. D. Ve Nelson, E. S. (1997). Expectations Of Marriage Among College Students From İntact And Non-İntact Homes. *Journal Of Divorce & Remarriage*, 26(1-2), 171-189. Doi:10.1300/J087v26n01_09
- Jones, G. D., & Nelson, E. S. (1996). Expectations Of Marriage Among College Students From İntact And Non-İntact Homes. *Journal Of Divorce And Remarriage*, 26, 171-189. Doi:10.1300/J087v26n01_09
- Junankar, P.N. (1991). Unemployment And Mortality İn England And Wales: A Preliminary Analysis. Oxford: Oxford Economic Papers, New Series, 305-320
- Lee, N., Sissons, P., Balaram, Brhmie., Jones, K., Cominetti, N. (2012). Short-Term

Crisis- Long-Term Problem? Adressing The Youth Employment Challenge. Lancaster:
The Work Foundation Part Of Lancaster University.

Kağıtçıbaşı, Ç. , Cemalcılar, Z. (2015). Dünden Bugüne İnsan Ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye
Giriş. 17. Baskı. İstanbul: Evrim Yayınevi.

Kaptan, S. (1998) Bilimsel Araştırma Ve İstatistik Teknikleri, Bilim Kitap Kırtasiye Limited
Şirketi, 11. Baskı

Karakayalı, H. (1995); Makro İktisat, Bilgehan Basımevi, İzmir.

Karataş, K. (1994). Genç İşsizliği: Ekonomik, Toplumsal Ve Ruhsal Sonuçları, (Doktora Tezi),
Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Katkat, M. (2000), Kadının Çalışma Hayatındaki Yeri Ve Yükselişi, Yayınlanmamış Yüksek
Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Kaufman, G. (2005). Gender Role Attitudes And College Students' Work And Family
Expectations. Gender Issues, 22(2), 58-71.

Koray, M., (2000). Sosyal Politika. Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa, 314 S.

Kavak, Ayşe (2018). Evli Bireylerde Çatışma Yönetimi Ve Evlilik Doyumu, Yüksek Lisans Tezi,
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Knox, D. , Schahct, C. (2009). Choices İn Relationships: An Introduction To Marriage And The
Family. Canada: Cengage Learning.

Kocacık, F., (2000). Çalışma Sosyolojisi. Dilek Ofset Matbaacılık, Sivas, 270s.

Korkmaz, H. (2014), "Yönetim Kademelerinde Kadına Yönelik Cinsiyet Ayrımcılığı Ve Cam
Tavan Sendromu" Asos Journal Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:2, Sayı:5,
Ss.1-14.

Köklü, A., (1976). Makro İktisat. Sevinç Matbaası, Ankara, 256 S.

- Köksal, B., İlhan, T. (2018). Evlilik Rol Beklentileri Ölçeğinin Geliştirilmesi. Dergi Park S. 300 Cilt 8 Sayı 36.
- Kulık,L. (2000). “The Impact Of Education And Family Attributes On Attitudes And Responses To Unemployment Among Men And Women”. Journal Of Sociology And Social Welfare, 271 (2), 161.
- Kumaş, H. (2001). İşsizliğin Psiko-Sosyal Boyutu Ve Çalışma Yaşamına İlişkin Değerler Üzerindeki Etkileri. Doktora Tezi, Dokuz Eylül, İzmir.
- Kumaş, H., (2001). “İşsizliğin Psiko-Sosyal Boyutu Ve Çalışma Yaşamına İlişkin Değerler Üzerindeki Etkileri”. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt: 3, Sayı: 4, Ekim-Kasım-Aralık. İzmir, 200 S.
- Küçükşen, K. Ve Kaya Ş.D. (2016), “Yönetim Pozisyonundaki Akademisyen Kadınlarda Aile-İş-Özel Yaşam Dengesi”, Asos Journal Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl:4, Sayı:37, Ss.662-674.
- Larson, J. H. (1988). The Marriage Quiz: College Students’ Beliefs İn Selected Myths About Marriage. Family Relations, 37, 3-11.
- Larson, J. H. Benson, M. J. Wilson, S. M. Ve Medora, N. (1998). Family Of Origin Influences On Marital Attitudes And Readiness For Marriage İn Late Adolescents. Journal Of Family
- Levinson DJ (1986) A Conception Of Adult Development. Am Psychol, 41:3-13.
- Lkay Savcı, “Genç İşsizliği: Eğitim Ve İstihdamda Sorunlar, Çözüm Arayışları”, Genç İşsizliği Sempozyumu TİSK Akademi- Özel Sayısı, 2007, S. 95. Günseli Kurt, Ridit Analizi Ve Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Kaygılarının İncelenmesi Üzerine Bir Uygulama”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2007, C. 8, S. 2, Ss. 194- 203.
- Lordoğlu, Kuvvet, Mustafa Aslan: “Türkiye İşgücü Piyasalarında Etnik Bir Ayrımcılık Var Mıdır?”, Çalışma Ve Toplum, C: 2, 2012, S.117-145.

- Maden, H. (2015). Anne Babası Boşanmış Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Tutumu İle Anne Babası Evli Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Tutumunun Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Madsen, R. B. (1986). The Relationship Of Age, Sex, And Locus-Of-Control With Single Persons Expectations Of Marriage. Dissertation/Thesis. Kansas City, University Of Missouri, United States Of Amerika: Proquest Dissertations. 8627062
- Mangus, A. R. (1957). Role Theory And Marriage Counseling. Social Forces, 35(3), 200-209.
- Manning, D. W. , Smock, P. J. , Lynch, C. (2009). Cohabitation And Parenthood: Lessons From Focus Groups And In- Depth Interviews. H. E. Peters Ve C. M. K. Dush (Ed.). Marriage And Family İçinde. New York:Columbia University Press, 115-142.
- Mardin, Ş. Türk Modernleşmesi: Makaleler 4. M. (Der: Türköne Ve T. Önder), İletişim Yay, İstanbul 2008, S.185.
- Miller. B. (1987). “Marriage, Family And Fertility” In Handbook Of Marriage And The Family. M. B. Sussman And S. K. Steinmetz (Ed.). New York: Plenum.
- Markland, S. R. Ve Nelson, E. S. (1993). The Relationship Between Familial Conflict And The Identity Of Young Adults. Journal Of Divorce & Remarriage, 20(3-4), 193-209. Doi:10.1300/J087v20n03_12
- Mavili Aktaş, A. (2009). Evlilik Ve Sadakatsizlik. Ankara: Kanguru Yayınları.
- Mculty, J. K. Ve Karney, B. R. (2002). Expectancy Confirmation İn Appraisals Of Marital Interactions. Personality And Social Psychology Bulletin, 28(6), 764-775. Doi:10.1177/0146167202289006
- Mculty, J. K. Ve Karney, B. R. (2004). Positive Expectations İn The Early Years Of Marriage: Should Couples Expect The Best Or Brace For The Worst?. Journal Of Personality And Social Psychology, 86(5), 729.

- Mehmet Fikret Zengin, “Çalışma Sosyolojisi-Sosyal Gelişme Kitle İletişimi İlişkileri”, S.69, www.Journals.İstanbul.Edu.Tr/Tr/Index.Php/İktisatsosyoloji/Article/.../6237, 01.04.2013.
- Melih Özsöz, İşsizlik: Küreselleşen Ve Kronikleşen Sorun, İKV Değerlendirme Notu, İktisadi Kalkınma Vakfı, Mart 2012, S. 10-11.
- Meltem Aydın Vd., “Sağlık Yüksekokulu Ve Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri”, S.D.Ü Sağlık Bilimleri Dergisi, 2013, C. 4, S. 1, S. 4.
- Meryem Koray, Alper Topçuoğlu, “Sosyal Politika”, Ezgi Kitabevi Yayınları, 1995, S.89-90
- Murat, S., Şahin, L. (2011). AB’ye Uyum Sürecinde Genç İşsizliği. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2011-35
- Necla Tektaş, Üniversite Mezunlarının Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı, Konya, 2014, S. 251.
- Nuray Bozkurt, “Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon Ve Kaygı Düzeyleri İle Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler”, Eğitim Ve Bilim Dergisi, 2004, C. 29, S. 133, S. 58.
- Nurhan Yentürk, Cem Başlevent, “Türkiye’de Genç İşsizliği”, Gençlik Çalışmaları Birimi Araştırma Raporu, No: 2, 2007, S. 10
- Nergis Mütevellioğlu, Mehmet Zambak, Mehmet Mert, “İşsizlik, Üniversiteli Gençlik Ve Gelecek: Bir Alan Araştırmasının Bulguları”, C.Ü. İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2010, C. 11, S.1, S.219
- Nusret Ekin, Kayıtdışı Ekonomi Enformel İstihdam. İstanbul, İTO Yayını, 1995, S. 38-39.
- Odell, M. Ve Quinn, W. H. (1998). Congruence, Desire For Change, And Adjustment During The First Year Of Marriage. Marriage And Family Review, 27(1-2), 91-112.
- Ok, S. (2011) Erkeklik Krizi Ve İşsizlik
- Onur B (2004) Gelişim Psikolojisi Yetişkinlik, Yaşlılık, Ölüm. 6. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi.

- Okday, E., (2002). Makro İktisat Teorisi Ve Politikası. Maltepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayınları No: 2, 3. Baskı, Ege Reklam Basım Sanatları Ltd. Şti., Eylül, İstanbul, 312 S.
- Lordoğlu K. Ve Özkaplan N., (2003). Çalışma İktisadı. Der Yayınları No: 358, İstanbul, 461 S.
- Onur, B. (2011). Gelişim Psikolojisi Yetişkinlik- Yaşlılık- Ölüm. Ankara: İmge Kitabevi. Urgan M. (2013) Bir Dinazorun Anıları, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları Ünüvar, Safiye (2000). Saray Hatıralarım, İstanbul: Bedir Yayınevi
- Ozer, D. J. ve Benet-Martín z, V. (2006). Personality and the prediction of consequential outcomes. Annu Rev Psychol, 57, 401-421. doi:10.1146/annurev.psych.57.102904.190127
- Öncü H. Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme. Ankara: Matser Basım San. Ve Tic. Ltd. Şti.; 1994.
- Öz Soysal, F.S., Uz Baş, A. Aysan, F. (2016). Evlilik Tutumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Kastamonu Eğitim Dergisi. 24.4, 1951-1964.
- Özbek, S. (2014). Mesleksizlik Kapsamında Diplomalı İşsizlik Ve Sosyo-Ekonomik Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale
- Özgüven, Ş. E. (2000). Evlilik Ve Aile Terapisi. Ankara: PDREM Yayınları
- Özdemir, Ş. Torlak, Ö., Vatandaş, C. (2012) Türkiye'de Aile Yaşam Dönemleri Ve Özellikleri. Savrulan Dünyada Aile Sempozyumu. İstanbul: Sekam Yayıncılık, 188-189.
- Özgüven, A., (1997). İktisat Bilimine Giriş, Filiz Kitabevi, Göz.Geç.Gen. 7. Baskı, İstanbul, 534 S.
- Özlem Çakmak Ve Murat Hevedanlı, “Biyoloji Öğretmen Adaylarının Kaygılarını Etkileyen Etmenler”,
- Özmen Sütüaç, Arzu (2010). Evlilik Uyumunun Kişilerarası Tarz Ve Öfke Açısından Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özügürlü, K. (1990). Evlilik Raporu (Cilt 3). İstanbul: Altın Kitapları Yayınevi.

- Özüğurlu, K. (2013). Evlilik Raporu, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- Özüdoğru Düşünmez, R. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Ve Eş Seçimine İlişkin Görüş Ve Düşünceleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- P.Naili Boratav, 100 Soruda Türk Folkloru, İst.1973, Ss.204-210
- Park, S. S. (2012). The Development Of Marital Attitudes And Expectations Scale.. Unpublished Master's Thesis, Colorado State University , Colarado, USA.
- Personal Relationships. Personal Relationships, 15 (1), 123-140.
- Plotnick, R. D. (2007). Adolescent Expectations And Desires About Marriage And Parenthood. Journal Of Adolescence, 30(6), 943-963. Doi:10.1016/J.Adolescence.2007.01.003
- Popenoe, D., & Whitehead, B. D. (2004). The State Of Our Unions, 2004. Piscataway, NJ: The National Marriage Project.
- Riggio, H. R. Ve Weiser, D. A. (2008). Attitudes Toward Marriage: Embeddedness And Outcomes In Personal Relationships. Personal Relationships. 15.1, 123-140.
- Riggio, H., & Weiser, D. (2008). Attitudes Toward Marriage: Embeddedness And Outcomes In
- Rios, C. M. (2010). The Relationship Between Premarital Advice, Expectations And Marital Satisfaction. Master'sthesis, Utah State University, Logan.
- Rodriguez, Y. G. (1997). Learned Helplessness Or Expectancy Valeu? A Psychological Model For Describing The Experiences Of Differnet Categories Of Unemployed People. Journal Of Adolescence, Romania. 20, 321-332.
- Rolfe, D. (1975). Marriage Adjustment Of Couples: A Premarital Assessment And Follow- Up In Marriage. Doctoral Dissertation. Michigan State University. 36, 4064A-4065A.
- Rosen, A. Ve Park, S. (2013). The Marital Scales: Measurement Of İntent, Attitudes, And Aspects Regarding Marital Relationships. Journal Of Divorce & Remarriage, 54(4), 295-312.

- Rosenthal DA, Gurney RM, Moore SM (1981) From Trust On İntimacy: A New İnventory For Examining Erikson's Stages Of Psychosocial Development. J Youth Adolesc, 10:525-537.
- Rothbaum, F., Rosen, K., Ujie, T., Uchiada, N. (2000). Family Systems Theory. Family Process. 12, 57-78.
- Rubin, K. H. Coplan, R. J. ve Bowker, J. C. (2009). Social withdrawal in childhood. Annu Rev Psychol, 60, 141-171. doi:10.1146/annurev.psych.60.110707.163642
- Russell, B. (1983). Evlilik Ve Ahlak. V Aranus (Çev.).İstanbul : Say Dağıtım.
- Rutter, M. (1987). Temperament, personality, and personality disorder. The British Journal of Psychiatry, 150, 443-458. doi:10.1192/bjp.150.4.443
- Sabatelli, R. M. (1984). The Marital Comparison Level İndex: A Measure For Assessing Outcomes Relative To Expectations. Journal Of Marriage And The Family, 46(3), 651-662.
- Salih Dursun, Serpil Aytaç, “Üniversite Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı”, Uludağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2009, C. 28, S. 1, Ss. 71-84,
- Saran, N. (1991) “Aile Yazıları 1: Birey, Kişilik Ve Toplum”, Aile Hayatı Ve Toplum, Aile Hayatı. B.Dikeçligil Ve A. Çiğdem (Drl.). Ankara: Yücel Ofset.
- Saxton. L. (1982), Marriage. “The Nature Of Marriage, The Individual, Marriage, And The Family.” (5.Edith). Wadsworth Publishing Company Belmont, California A Division Of Wadswort, Inc. (Pp.216-224).
- Sayın, Ö. (1990). Aile Sosyolojisi: Ailenin Toplumdaki Yeri. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Schawbel, D., Millennials Vs. Baby Boomers: Who Would You Rather Hire? [Http://Business.Time.Com/2012/03/29/Millennials-Vs-Baby-Boomers-Who-Would-You-Rather-Hire/](http://Business.Time.Com/2012/03/29/Millennials-Vs-Baby-Boomers-Who-Would-You-Rather-Hire/)
- Şahin, A.G.T.,S.70

- SEKAM(Sosyal Ekonomik Araştırma Merkezi). (2016). Türkiye'de Aile(Ailenin Yapısal Özellikleri İşlevleri Ve Değişimi), İstanbul: Sekam Yayınları.
- Selen, B(2020). GENÇ YETİŞKİN BİREYLERİN KİŞİLİK VE MİZAÇ ÖZELLİKLERİ İLE EVLİLİK BEKLENTİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
- Shanahan MJ, Porfeli E, Mortimer JT, Erickson L (2002) Subjective Age Identity And The Transition To Adulthood: Demographic Markers And Personal Attributes. Youth Dev Stud, 8:76-81.
- Smith, M. B. (1968). Attitude Change. International Encyclopedia Of The Social Sciences. (458-467).
- Soysal, F. Ö., Aslı, U. Z., & Aysan, F. (2016). Evlilik Beklentisi Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlilik Çalışması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(1).
- Sternberg, R. J. (1986). A Triangular Theory Of Love. Psychological Review, 93(2), 119- 135.
- Strong, B., Devault, C., Cohen, T.F. (2011), The Marriage And Family Experience Intimate Relationships İn A Changing Society. Eleventh Edition, Canada: Linda Schreiber-Ganster
- Ström, S. (2003). “Unemployment And Families: A Review Of Research”. Social Service Review, 77(September),422.
- Sümer, N., Solak, N. Ve Harma, M. (2013). İşsiz Yaşam: İşsizliğin Ve İş Güvencesizliğinin Birey Ve Aile Üzerindeki Etkileri, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Sürmeli, A. (1991). Aile Ve Eğitim. Aile Ve Toplum Dergisi, 1(1), 11-13.
- Thomas, A. Ve Chess, S. (1977). Temperament And Development. New York: New York University Press.
- Şahinkaya, R. (1991). Türk Aileleri Hangi Yönlerden Birbirlerinden Farklılık Gösterirler (Derleyenler: Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem), Aile Yazıları 1 Temel Kavramlar: Yapı Ve Tarihi Süreç, . Ankara: Bilim Serisi.

- Şenol Kurt, İşsizliğin Psiko-Sosyal Sonuçları Ve Türkiye Üzerine Muhtemel Etkileri, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Bölümü Yayınları, İstanbul, 2010, S. 355.
- Tacoğlu, T. P. (2011). Türkiye'de Gerçekleştirilen Geleneksel Evlilik Çeşitlerinin Nedenleri Ve Evlilikler Üzerinde Etkileri. ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2(4), 114-143.
- Tarhan, N. (2017). Mutlu Evlilik Psikolojisi (Cilt 25). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Taşlıyan, M., Eyitmiş, A.M., Gündoğdu, E. (2014). Y Kuşağı İş Yaşamından Ne Bekliyor. 2.Uluslararası İş Ve Meslek Danışmanlığı Kongresi Bildiri Kitabı, İŞKUR, 42-149.
- Thomas Kieselbach Und Beelmann Gert, “Arbeitslosigkeit als Risikosozialer Ausgrenzung Bei Jugendlichen In Europa”, Aus Politik Und Zeitgeschichte, S. 6, 2003, Ss. 37.
- Thorn, B. Ve Gilbert, L. (1998). Antecedents Of Work And Family Role Expectations Of College Men. Journal Of Family Psychology, 12(2), 259-267.
- Türkbal, A., (1993). İktisada Giriş. Dicle Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Yayınları, No: 9, Diyarbakır, 517 S.
- Türkkahraman, Mimar., Şahin, K. Kadın Ve Kariyer, Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, C: 2, S:1, (Kabaklarlı Ve Gür, 2011)
- Unay, C., (1996). Makro Ekonomi. Ekin Kitabevi, 6. Baskı, Bursa, 268 S.
- Ural, A., Kılıç, İ., (2011) Bilimsel Araştırma Süreci Ve SPSS İle Veri Analizi, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Ünlü, S. (2007). Aile Yapısı Ve İlişkileri. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gül, G. (2003). Aile Ve Evlilik Kurumu. H. Yavuzer İçinde, Evlilik Okulu (Cilt 12, S. 20- 28). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ünsal, M.E., (1999). Makro İktisat. Kutan Ofset Matbaacılık, Göz.Geç. 2. Baskı, Ekim, Ankara, 365 S.

- Veroff, J., Douvan, E., & Hatche, S. (1995). *Marital Instability: A Social And Behavioral Study Of The Early Years*. Wesport: Praeger Published.
- Waite, L. J., & Gallagher, M. (2000). *The Case For Marriage Why Married People Are Happier, Healthier And Better Off Financially*. New York Doubleday.
- Waite, L. J., & Gallagher, M. (2000). *The Case For Marriage: Why Married People Are Happier, Healthier, And Better Off Financially*. New York: Doubleday
- Waller, M. R. (2005). "His" And "Her" Marriage Expectations: Determinants And Consequences. *Journal Of Marriage And Family*, 67(1), 53-67.
- Wallerstein, I. (1991). The Construction Of Peoplehood: Racism, Nationalism, Ethnicity. In E. Balibar & I. Wallerstein (Eds.), *Race, Nation, Class* (Pp. 71–85). London: Verso.
- Warr,P. , Jackson, P. (1984). Men Without Jobs: Some Correlates Of Age And Length Of Unemployment. *Journal Of Occupational Psychology*, 57,77-85.
- Wilcox,B.,Doherty,W.J.,Fisher,H.,Galston,W.A.,Glenn,D.D.Ve
Gottman,J.(2005).Whymarriagematters. New York, NY: Institute For American Values.
- Willot, S., Ve Griffin C., "Men Masculinity And The Challenge Of Long Term Unemployment" *Understanding Masculinities, Social Relations And Cultural Arenas*, (Ed) M.Mac An Ghail, (Open University Press, 1997)
- Yalçın, H. (2010). *Evlilik Okulu*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yapıcı, Şenay., (2010), "Türk Toplumunda Aile Ve Eğitim İlişkisi", *Turkish Studies-International Periodical Fort The Languages, Literatureand History Of Turkish Of Turkic*, Cilt.5 Sayı.4
- Yıldız, Kemal (2014); "İşsizlik Türleri, Her Bir İşsizlik Türünün Toplam İşsizlikteki Payı Ve Çeşitli Demografik Parametrelerle İlişkisi," *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı 45, S. 1-26.

- Yıldız, M. (2017). Evlilik Olgunluk Ölçeğinin Geliştirilmesi. Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 1(1), 24-34.
- Yüksel, B. (2014). Kaygı Belirtilerini Açıklamada Bağlanma, Pozitif Ve Negatif Duygu Düzenleme Ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Arasındaki İlişkiyi Bütünleyici Model Arayışı. (Yüksek Lisans Tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Zaim, S., (1997). Çalışma Ekonomisi. Filiz Kitabevi, Gen. 10. Baskı, İstanbul, 576 S.

EKLER

